

***Statenstuk* 2008-351**

2e bestuursrapportage 2008 (inclusief de 4e en 5e begrotingswijziging)

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie op 5 november 2008
- provinciale staten op 12 november 2008
- fatale beslisdatum: 12 november 2008

Behandeld door de heer G.C. van Geffen, telefoonnummer (0592) 36 55 80, e-mail
g.geffen@drenthe.nl

Portefeuillehouder: de heer H. Baas

Inleiding

Hierbij bieden wij u de 2e Bestuursrapportage 2008 aan. De bestuursrapportage is bedoeld als verantwoording over het uitgevoerde beleid en verwachte realisatie over 2008. Deze bestuursrapportage geeft een beeld van de voortgang van de beleidsuitvoering en ontwikkeling over de eerste 8 maanden en geeft aan wat de financiële verwachting voor 2008 zijn. Om te voorkomen dat pas bij de Jaarrekening 2008 blijkt dat er toch weer een aanzienlijk overschot te zien zal zijn, is in deze 2e bestuursrapportage extra aandacht geschonken aan mogelijke onderuitputting om een goede financiële eindejaarsverwachting te maken.

De bestuursrapportage beperkt zich tot het vermelden van belangrijkste resultaten, afwijkingen en knelpunten ten opzichte van de gestelde doelen in de Beleidsbegroting 2008 over de eerste 8 maanden van 2008.

In de bestuursrapportage wordt uitgegaan van de stand van zaken na de 4e begrotingswijziging, inclusief alle administratieve wijzigingen en de Voorjaarsnota 2008. De in deze rapportage voorgestelde mutaties zijn verwerkt in de 5e begrotingswijziging.

De 2e bestuursrapportage van 2008 sluit af met een positief saldo van **€1.375.140,--**. Door dit voordeel aan de Reserve Stimuleringsfonds Drentse projecten toe te voegen, conform eerder uitgangspunt, wordt verwacht dat het uiteindelijk rekeningssaldo 2008 na bestemming van de reserves nul zal bedragen. Daarnaast wordt voor een bedrag van €5.175.455,-- aan overhevelingsvoorstellen naar 2009 in deze bestuursrapportage meegenomen.

Advies

1. Vaststellen 2e Bestuursrapportage 2008
2. Vaststellen 4e wijziging van de Begroting 2008
3. Vaststellen 5e wijziging van de Begroting 2008

Beoogd effect

N.v.t.

Argumenten

Het vaststellen van de 2e bestuursrapportage is een vast onderdeel van de jaarcyclus.

Uitvoering

Tijdsplanning

N.v.t.

Financiën

N.v.t.

Monitoring en evaluatie

N.v.t.

Extern betrokkenen

N.v.t.

Communicatie

N.v.t.

Bijlagen

1. 2e bestuursrapportage 2008

Ter inzage in de leeskamer

N.v.t.

Assen, 8 oktober 2008

Kenmerk: 41/5.10/2008011945

Gedeputeerde staten van Drenthe,

mevrouw A, Haarsma, wnd. voorzitter

mevrouw J.M. Imhof, secretaris

jk/coll.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 8 oktober 2008, kenmerk 41/5.10/2008011945;

BESLUITEN:

- I. de 2^e Bestuursrapportage 2008 vast te stellen;
- II. de 4e wijziging van de Begroting 2008 vast te stellen;
- III. de 5e wijziging van de Begroting 2008 vast te stellen.

Assen, 12 november 2008

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

jk/coll.

2e Bestuursrapportage 2008

provincie Drenthe

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	Pagina 1
STAND VRIJE BESTEDINGSRUIMTE	Pagina 3
Toelichting belangrijkste resultaten, ontwikkelingen afwijkingen/voortgang per programma:	
Programma 1. De provincie doét ertoe!	Pagina 5
Programma 2. Samenleving met samenhang	Pagina 9
Programma 3. Ruimte en bereikbaarheid	Pagina 16
Programma 4. Kennis wérkt	Pagina 21
Programma 5. Leefomgeving	Pagina 23
Programma 6. Middelen	Pagina 31
Bijlage 1	
Recapitulatie 4 ^e wijziging begroting 2008 die bestaat uit de 6 ^e , 7 ^e en 8 ^e wijziging van de Productenraming 2008.	Pagina 37
Bijlage 2	
Recapitulatie met de 5 ^e wijziging begroting 2008, die bestaat uit de 9 ^e wijziging van de productenraming 2008.	Pagina 39
Bijlage 3	
Financiële totaal overzichten per programma "Wat heeft dat gekost"	Pagina 46

INLEIDING

Hierbij bieden wij u de 2e bestuursrapportage van 2008 aan.

De bestuursrapportage beperkt zich tot het vermelden van belangrijkste resultaten, afwijkingen en knelpunten ten opzichte van de gestelde doelen in de Beleidsbegroting 2008 over de eerste acht maanden van 2008. Om te voorkomen dat er bij de jaarrekening 2008 net als voorgaande jaren toch weer een aanzienlijk overschot te zien zal zijn is bij deze 2e bestuursrapportage nog eens extra aandacht uitgegaan naar het maken van een goede financiële eindejaarsverwachting, waarbij minder op safe is gespeeld. Een belangrijk punt uit het rapport van de Oostelijke Rekenkamer over onderbesteding. Wij streven na om juist en tijdig te verantwoorden over het realiseren van beleidsvoornemens en dan vooral de resultaten van de prioriteiten. Bij de prioriteiten wordt vaak ook in het kort de voortgang toegelicht. Afwijkingen in geplande activiteiten, resultaten en benodigd budget worden integraal gemeld met de reden van de afwijking.

Door transparant te zijn in de eindejaarsverwachting willen wij het overhevelen van budgetten bij het vaststellen van de jaarrekening beperken, maar nu wel met voorstellen komen. Op deze manier is een betere inschatting te maken van de financiële ruimte. In totaal verwachten wij op basis van de resultaten van de eerste 8 maanden van het jaar een voordeel van € 1.375.140,--. Wij stellen voor dit voordeel toe te voegen aan de Reserve Stimuleringsfonds Drentse projecten conform het uitgangspunt in de Voorjaarsnota. Door dit voordeel aan de reserve toe te voegen wordt verwacht dat het uiteindelijke rekeningssaldo 2008 na bestemming van de begrote reserves mutaties nul zal bedragen, tenzij na het opstellen van deze rapportage zich nog onverwachte incidentele ontwikkelingen voordoen.

Omdat bij het behandelen van deze bestuursrapportage in uw statenvergadering ook de Begroting 2009 is geagendeerd, zijn de reserves niet apart opgenomen. De financiële effecten in deze rapportage die invloed hebben op reserves zijn uiteraard wel doorgerekend naar de reserves. Deze effecten zijn nog niet in de Begroting 2009 verwerkt, omdat het proces rond het opstellen van de begroting eerder heeft plaatsgevonden dan het maken van deze bestuursrapportage. De effecten zullen in de 1e begrotingswijziging 2009 worden opgenomen.

De rapportage is op de volgende manier opgezet: We beginnen met een de stand van de vrije bestedingsruimte, met een overzicht van de voorgestelde overhevelingen en de stand van de reserve Stimuleringsfonds Drentse projecten. Daarna volgen de diverse programma's met vermelding daarbij van de belangrijkste behaalde resultaten, relevante ontwikkelingen per product en de voortgang van de prioriteiten met vermelding van eventuele afwijkingen. Tenslotte worden per programma de afwijkingen van de going concern budgetten toegelicht.

Gedeputeerde staten van Drenthe

STAND VRIJE BESTEDINGSRUIMTE

In de bestuursrapportage wordt uitgegaan van de stand van zaken na de 4e begrotingswijziging. De 4e wijziging bestaat uit een aantal samengevoegde wijzigingen die nog niet door uw staten zijn vastgesteld of administratief van aard zijn, maar vooruitlopend op deze bestuursrapportage wel al in de begroting zijn verwerkt. U vindt deze begrotingswijziging in bijlage 1. De in deze bestuursrapportage voorgestelde mutaties zullen worden verwerkt in de 5e begrotingswijziging. Het saldo van de vrije bestedingsruimte willen wij toevoegen aan de Reserve Stimuleringsfonds Drentse projecten en de saldi reserve. De bedragen die wij in de saldi reserve willen storten betreffen huidige incidentele budgetten van projecten die in 2008 zijn gestart en/of doorschuiven, waarvan de uitgaven in 2009 worden verwacht.

Deze 2e bestuursrapportage 2008 sluit af met een positief saldo van **€1.375.140,-**.

Hieronder volgt een overzicht van de overhevelingen naar 2009 en het verloop van de reserve Stimuleringsfonds Drentse projecten.

Overheveling van 2008 naar 2009

2280304	Interne bedrijfsvoering, klantgericht werken	123.000
2280104	Tijdelijke huisvesting provinciehuis	531.000
2730601	Verbetering IT-huishouding digitalisering	160.000
3040103	Organisatieontwikkeling	800.000
3040104	Kosten digitalisering	850.000
3040105	Proceskosten	175.000
3110112	Interactief werken en arbeidscommunicatie	140.000
3310401	Reconstructie van de N919	1.200.000
3500502	Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit	75.000
3520216	Sanering gasfabriek	476.455
3520606	Actualisering bodemkaart	125.000
3550108	Invoering WABO	80.000
3620901	Uitwerken aanbevelingen symposium "Samen werken aan natuur en landschap in Drenthe"	40.000
3910501	Tegengaan (verdere) verrommeling landschap	400.000
	totaal	<u>5.175.455</u>

Zie voor toelichtingen op de voorstellen tot overheveling de afzonderlijke programma's en prioriteiten.

Reserve Stimuleringsfonds Drentse projecten

Standen gebaseerd op Begroting 2009 met gevolgen van 2e Bestuursrapportage 2008.

Verloop	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aanvang jaar	0	22.181.061	33.902.496	41.020.912	41.315.482	40.915.482
Exploitatiebudget	22.181.061	28.371.435	13.818.416	7.094.570	6.700.000	6.700.000
Totaal beschikbaar	22.181.061	50.552.496	47.720.912	48.115.482	48.015.482	47.615.482
Verwachte last	0	16.650.000	6.700.000	6.800.000	7.100.000	0
Einde jaar	22.181.061	33.902.496	41.020.912	41.315.482	40.915.482	47.615.482

Standen gebaseerd op Begroting 2009 inclusief gevolgen van 2e Bestuursrapportage 2008 met gevolgen statenbesluiten en overige projecten.

Stimuleringsfonds Drentse projecten	2008	2009	2010	2011
	22.181	24.653	13.828	-623
Exploitatie 2008	4.063			
Vrij besteedbaar resultaat 2007	13.143			
Vrij besteedbaar resultaat 2008 (t/m 2e berap)	2.116			
Vrij besteedbaar resultaat 2009		284		
Vrij besteedbaar resultaat 2010			395	
Afromen reserves		3.138		
Extra dividend Essent	2.348			
Regulier dividend Essent	6.700	6.700	6.700	6.700
Voorlopige reservering dividend t.b.v. meerjarige RSP verplichtingen	-9.048	-6.700	-6.700	-6.700
Aandelen Essent	pm			
Statenbesluiten:				
Lofar (2007-301)	-2.750			
Kennis werkt (2008-315)	-6.500			
Programma klimaat en energie (2008-335)	-2.000	-6.700	-6.800	-7.100
Krediet Cultureel kwartier Assen	-2.400			
Kennis werkt	-3.000			
Vrij besteedbaar/tekort	24.853	21.375	7.423	-7.723
	2008	2009	2010	2011
Vrij besteedbaar/tekort	24.853	21.375	7.423	-7.723
Overige projecten				
Drents plan onderwijs kansen stimuleringsfonds	-200	-500	-500	-500
Landbouw structuurversterking		-1.700	-1.700	-1.700
Toerisme structuurversterking		-180	-180	-180
Kennis werkt		-4.000	-4.500	-5.000
Publiek private samenwerking Amerdiep gebied		-1.167	-1.167	-1.167
Meppelerdiep schutsluissluis bij Zwartsluis			pm	
Totaal aanvragen	-200	-7.547	-8.047	-8.547
Saldo na honorering aanvragen	24.653	13.828	-623	-16.270

Toelichting belangrijkste resultaten, ontwikkelingen, afwijkingen/voortgang per programma

Programma 1. De provincie doét ertoe!

Belangrijkste resultaten

- Op 17 september jl. is de gezamenlijke GS-PS geweest over de uitwerking van de rapporten van commissie Lodders, d'Hondt, Mans en Van der Tuuk en het bestuursakkoord. Aan deze conferentie wordt momenteel door ons een vervolg gegeven.
- Er zijn vervolgstappen genomen om tot een strategische agenda met het VDG te komen. Binnenkort wordt de strategische agenda ingevuld en vastgesteld.
- Diverse (kennis)instellingen hebben zich voor de duur van het programma (de collegeperiode) verbonden aan het programma: Universiteit Nyenrode en diverse professoren van deze instelling, Igno Pröpper en zijn bedrijf Partners + Pröpper en het ministerie van VROM.
- Vanuit het programma ondersteunen we actief het participatiegedeelte in het programma Klimaat & Energie. Dit doen we door kennis, budget en deskundigheid in het participatiegedeelte in te zetten en gezamenlijk te benutten.
- Vanuit het programma wordt nieuwe impuls gegeven aan Reuring.nl: de website wordt gebruikt als instrument voor burgerparticipatie. Daarnaast uitbreiding: vergelijkbaar met IdeeEZ en IdeeBZK wordt een 'ideeënbuss' gekoppeld aan Reuring.nl waarin burgers hun ideeën voor beleidsontwikkeling of beleidsinnovatie kenbaar kunnen maken. Vanuit de ambtelijke organisatie wordt voor opvolging gezorgd.

Ontwikkelingen

P-1.1 Bestuurlijke aangelegenheden

Het onlangs gesloten bestuursakkoord rijk-provincies 2008-2011 en het rapport Rollen en taken van de statencommissie werkt ook door op het collegeprogramma. De gewenste verandering (rollen en taken) willen we in samenspraak met gemeenten realiseren en dient zijn beslag te krijgen in de strategische agenda met de VDG. Ook willen we dit onderwerp een plek geven in de samenwerkingsconvenanten met de gemeenten. Om invulling te kunnen geven aan deze agenda's gaan we allereerst de visie op rollen en taken vertalen naar een visie op samenwerking.

P-1.3 Openbare orde en veiligheid

In het vierde kwartaal van 2008 staat een aantal activiteiten op het programma. Eén van deze activiteiten betreft de implementatie van nieuwe software ten behoeve van de Risicokaart Drenthe. Daarnaast worden op 8 december a.s. tijdens een feestelijke bijeenkomst de uitkomsten van de (provinciale) onderzoeksresultaten naar de kwaliteit van de Risicokaart Drenthe bekendgemaakt.

In afwachting van de landelijke ontwikkelingen bij de totstandkoming van de Wet veiligheidsregio's en hiermee samenhangend de vorming en oprichting van de Veiligheidsregio Drenthe, heeft er in 2008 nog geen provinciale oefening plaatsgevonden. Op 8 november wordt een landelijke (overstromings)oefening 'Waterproef' gehouden. In Drenthe wordt die dag, vanwege capaciteitsgebrek bij de operationele diensten, niet geoefend, wel is er op die dag een conferentie over dit onderwerp.

Afwijkingen/voortgang prioriteiten

P-1.1 Bestuurlijke aangelegenheden

Afwijkingen/voortgang op prioriteiten van 2008	
Prioriteiten	Afwijkingen/voortgang
1.3. <i>Grotere betrokkenheid burgers, bedrijven en organisaties bij provinciaal beleid.</i>	Er is tot nu toe een klein deel van het totale budget besteed aan de concernopleiding interactieve beleidsvorming, de toolbox, de visie en het kennisnetwerk interactieve beleidsvorming. Reden waarom we het budget niet volledig aan deze instrumentele onderdelen besteden is een wijziging van focus in het programma. Wij richten ons in het laatste deel van 2008 sterk op het faciliteren van afdelingen in het uitvoeren en ontwikkelen van interactieve projecten. In 2009 zullen wij daadwerkelijk de instrumentele onderdelen gaan realiseren.
1.4. <i>Profilering provincie Drenthe</i>	In plaats van een massamediale campagne te houden, zetten we in op versterking van het internetportaal, in samenwerking met Marketing Drenthe. Daarnaast wordt de persvoorlichting verbeterd en zullen we de media actiever benaderen.
1.5. <i>Digitale ontsluiting informatie: project Burger en provincie</i>	DigiD Net als alle provincies heeft Drenthe een abonnement bij FORMDESK, een systeem (webapplicatie) om elektronische formulieren mee te maken. Dit bedrijf ontwikkelt een mogelijkheid waarmee klanten een elektronisch aangemaakt formulier digitaal kunnen ondertekenen via een DIGID-authenticatie. Dit biedt ons de mogelijkheid om digitaal ondertekende documenten te ontvangen, zonder dat wij als provincie zijn aangesloten op DIGID. Wij hebben momenteel 10 tot 15 elektronische formulieren - nu nog zonder elektronische ondertekening - in voorbereiding. Uitrol daarvan staat gepland in september/oktober 2008. Waarschijnlijk zal een eigen DIGID-aansluiting op termijn nog wel nodig zijn als wij mee willen in ontwikkelingen zoals de Persoonlijke Internet Pagina. Verkennende besprekingen op dat terrein zijn al gevoerd.

Financieel overzicht prioriteiten

Programma 1. De provincie doet er toe!	1	2	3	4	5
	Realisatie 2007	Primitieve begroting 2008	Begroting 2008 na wijziging	Realisatie 2008	Verwacht resultaat 2008
P1.03 Grotere betrokkenheid burgers, bedrijven en organisaties bij provinciaal beleid	6.070	225.000	415.000	3.395	104.000
P1.04 Profilering provincie Drenthe	45.811	150.000	150.000	0	0
P1.05 Digitale ontsluiting informatie: project Burger en provincie	120.085	350.000	350.000	106.956	200.000
Totaal prioriteiten	171.966	725.000	915.000	110.351	304.000

P1.03 Grotere betrokkenheid burgers, bedrijven en organisaties bij provinciaal beleid: intensivering en verzoeken om overheveling.

In de Voorjaarsnota 2008 is € 190.000,- aangevraagd voor aanvullende onderdelen in programma 1. Deze onderdelen zijn de instrumentenbox en het kennisnetwerk interactieve beleidsvorming en de experimentele vormen voor interactief werken. Van dit budget is op dit moment globaal € 4.000,- benut. De verwachting is dat we in 2008 nog € 50.000,- zullen benutten aan de verdere ontwikkeling van deze onderdelen.

Voorafgaand aan het ontwikkelen van instrumentele onderdelen, zoals hierboven genoemd, willen wij vanuit het programma krachtig inzetten op het ondersteunen van beleidsafdelingen in lopende en nieuwe interactieve processen. Hiervoor was reeds bedrag aangevraagd van € 225.000,--. We willen ervaring opdoen met nieuwe werkvormen en deze kennis inzetten ten behoeve van de verbetering van onze beleidsprocessen. Samen met de afdelingen bepalen we welke processen (en nieuwe werkvormen) we vanuit het programma willen stimuleren. Dat doen wij bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van kennis, budget of door het verbinden van externe kennisdragers aan onze organisatie. Voor de financiële ondersteuning van projecten willen wij in 2008 € 50.000,-- van het budget benutten. Dit betekent dat wij in totaal € 311.000,-- van het totale budget op prioriteit 1.03 niet zullen benutten in 2008.

Van de vrijgevallen middelen willen wij twee onderdelen overhevelen.

1. Instrumentenbox, kennisnetwerk interactieve beleidsvorming en experimentele werkvorm voor interactief werken

In 2008 willen wij ons vanuit het programma vooral op toerusting en ondersteuning van afdelingen richten. Op basis van de daarmee opgedane ervaringen in de reguliere organisatie willen we in 2009 verder bouwen. In 2009 willen we, met de input van de afdelingen, werken aan de instrumentenbox, het kennisnetwerk interactieve beleidsvorming en de experimentele werkvorm voor interactief werken. Om de inhaalslag te kunnen maken en de onderdelen snel op te zetten, willen wij graag het gereserveerde budget voor 2008 gebruiken. Daarom verzoeken wij tot overheveling van € 90.000,-- ter aanvulling van het budget van 2009.

2. Arbeidsmarktcommunicatie en provinciale voorlichtingsrubriek

Wij verzoeken om € 50.000,-- over te hevelen naar 2009, om in 2009 de volgende activiteiten te kunnen ondernemen:

- Opzetten van een goede arbeidsmarktcommunicatie.
- Ontwikkelen van een provinciale voorlichtingsrubriek. Een voorlichtingsrubriek waarin zowel informatie van GS als PS kan worden opgenomen.

P1.04 Profilering provincie Drenthe.

In plaats van een massamediale campagne te houden, zetten we in op versterking van het internetportaal, in samenwerking met Marketing Drenthe. Daarnaast wordt de persvoorlichting verbeterd, en zullen we de media actiever benaderen. Zonder extra kosten leidt dat tot meer publiciteit voor de provincie. Dit betekent dat wij het totale budget op prioriteit 1.04 niet zullen benutten in 2008 en valt er € 150.000,-- vrij.

P1.05 Digitale ontsluiting informatie: project Burger en provincie.

Het geheel niet benutten van de toegekende middelen heeft te maken met het anders invullen van geplande activiteiten. Een voorbeeld hiervan is dat we gebruik maken van het systeem van FORMDESK, zodat wij digitaal ondertekende documenten kunnen ontvangen, zonder dat wij als provincie zijn aangesloten op DIGID. Dit betekent dat er € 150.000,-- vrij valt.

Toelichting op afwijkingen going concern

Per saldo wordt voor programma 1 een voordelig saldo van € 120.958,-- verwacht. Dit saldo wordt veroorzaakt door een reeks van kleinere mee- en tegenvallers, waarvan de meest opvallende bestaan uit een meevaller op het gebied van de kosten voor duaal bestuur (€ 40.000,--), een lager budget van € 73.200,-- voor de uitvoering van het geplande onderzoeksprogramma Onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid ex artikel 217a Provinciewet en een mogelijke verlaging met € 48.028,-- voor de kosten die in 2008 voor de jeugdmonitor worden gemaakt.

Uitvoering moties

In de statenvergadering van 25/26 juni is motie 15, Drents Europa loket aangenomen. Provinciale staten verzoeken de inrichting van een Drents Europaloket te verkennen en een voorstel hierover te doen toekomen voor de realisatie hiervan. Het project vindt zich op dit moment in een voorbereidende fase. In deze fase zijn we de doelstellingen en resultaten helder in kaart aan het brengen, waarbij aansluiting gezocht wordt met de uitvoering van motie 8, subsidiemakelaar (4 juli 2007). Conform de motie reserveren we deze middelen binnen programma 1, de provincie doét ertoe!

Programma 2. Samenleving met samenhang

Belangrijkste resultaten

Sociale ontwikkeling

- De Sociale Agenda voor de komende vier jaar is ontwikkeld (besluitvorming is voorzien in december 2008). Tevens is er een goede start gemaakt om tot komen tot sociale allianties tussen de 12 Drentse gemeenten en provincie.
- De Drentse lobby bij het Rijk heeft een toezegging vanuit het Rijk opgeleverd van € 1,6 miljoen als cofinanciering voor het onderwijskansenplan Drenthe voor het wegwerken van taalachterstanden 0-4 jarigen en bij basisscholen in de Veenkoloniën.
- De voorbereidingen voor de start van de Vuelta 2009 in Drenthe zijn in volle gang. Er wordt gewerkt aan mooie topevenementen en nevenactiviteiten rondom de Vuelta.
- Alle Drentse gemeenten hebben aangegeven dat zij vóór 1 januari 2009 aangesloten zijn bij de Drentse Verwijs Index.
- De provincie heeft zich ingezet om te komen tot concrete afspraken op het terrein van onderwijs en jeugdzorg. Het convenant tussen SWV / VO / SVO, Bureau Jeugdzorg Drenthe en Yorneo wordt op 9 oktober 2008 ondertekend.
- Op het terrein van mantelzorg is de provincie samen met de gemeenten tot een plan gekomen over de wijze waarop provinciale en lokale taken voor mantelzorgondersteuning in Drenthe kunnen worden vormgegeven.
- De Beursvloer is een succesvolle activiteit geweest waarbij veel goede matches zijn gemaakt tussen het bedrijfsleven en het vrijwilligerswerk in het kader van maatschappelijk betrokken ondernemen.

Cultuur

- De culturele en museale agenda voor de komende vier jaar is ontwikkeld (besluitvorming is voorzien in december 2008). Bij de totstandkoming van deze agenda zijn de gemeenten betrokken.
- Er heeft definitieve besluitvorming plaatsgevonden inzake het Cultureel Kwartier Assen. De provincie Drenthe draagt € 2,4 miljoen bij vanwege de verhuizing van Biblionet en het Centrum voor Beeldende Kunst naar dit Kwartier.
- Er is veel voortgang geboekt in de totstandkoming van de cultuurhistorische waardenkaart van Drenthe.
- In het Drents Museum heeft de zeer succesvolle tentoonstelling "Go China" plaatsgevonden. Er is een begin gemaakt met de nieuwbouw voor het Drents Museum.
- Dankzij de professionalisering is het Hunebedmuseum uitgeroepen tot het beste archeologische museum van Nederland.
- Het Huus van de Taol is als nieuwe (gefuseerde) instelling voor de streektaal van start gegaan.
- De tweede culturele provinciale Uitdag is in alle Drentse gemeenten goed uitgevoerd.
- De noordelijke lobby bij het Rijk voor extra middelen voor Cultuur heeft geresulteerd in een structureel extra bedrag van € 1,6 miljoen voor het Noorden dan in de afgelopen vier jaar. Voor Drenthe betekent dit een forse subsidieverhoging voor theatergezelschap de Peergroup uit Veenhuizen.

Ontwikkelingen

P-2.0 Ontwikkeling CWZ-beleid

In 2008 is en wordt gewerkt aan een strategisch beleidskader voor het provinciale sociale en culturele beleid voor de jaren 2009-2012. Het is de verwachting dat provinciale staten eind 2008 hiervoor de Sociale en de Culturele & museale agenda kunnen vaststellen. Deze agenda's zijn het vervolg op

Mensen in het middelpunt, provinciale sociale agenda 2005-2008 en de Kunst van het combineren. In mei 2008 is het concept door ons vastgesteld. Over de concrete invulling worden dit najaar met gemeenten en maatschappelijke organisaties afspraken gemaakt .

P-2.1 Opgroeien (jeugdzorg)

In de eerste helft van 2008 is hard gewerkt aan de voorbereiding van Sociale allianties met gemeenten voor het thema Jeugd: gemeenten zijn ondersteund voor het ontwikkelen van Centra voor Jeugd en Gezin en onderwijsinstellingen voor het ontwikkelen van onderwijsnetwerken. Vanuit deze onderwijsnetwerken zijn projecten gestart met jeugdzorg instellingen (BJZ en Yorneo) om de jeugdzorg meer herkenbaar aanwezig te laten zijn binnen het onderwijs.

P-2.2 Werken en leren

Het plan Onderwijskansen Drenthe 2008-2011 is inmiddels door ons vastgesteld en is in september aan uw staten aangeboden.

Met het rijk is onderhandeld over extra financiële middelen voor het onderwijskansenbeleid. Inmiddels is er aan rijksmiddelen als cofinanciering voor het onderwijskansenplan Drenthe rijksgeld toegezegd:

- Totaal 1,6 miljoen voor 4 jaren en voor het wegwerken van taalachterstanden 0- tot 4-jarigen (gaat naar penvoerder gemeente Emmen voor in totaal 4 gemeenten in Zuidoost-Drenthe). In 2008 is voor deze 4 gemeenten derhalve € 200.000,- aan cofinanciering beschikbaar.
- Totaal: € 1.680.000,- voor 4 jaren voor het wegwerken van taalachterstanden bij de basisscholen in de Veenkoloniën. In 2008 is daarvan € 100.000,- beschikbaar voor de 4 gemeenten in Zuidoost-Drenthe. Deze middelen gaan rechtstreeks naar de basisscholen.

Op het vlak van voortijdig schoolverlaten en onderwijs en arbeidsmarkt zijn vele projecten mede gesubsidieerd en nemen wij ambtelijk deel aan enkele overleggen over onderwijs en arbeidsmarkt, zoals het Regionaal Convenant Beroepsonderwijs Bedrijfsleven Drenthe (RCBBD). De verwachting is wel dat er dit jaar iets minder geld wordt weggezet dan vooraf was begroot voor voortijdig schoolverlaten.

P-2.3 Wonen en leefomgeving

De ambtelijke VDG-Provincie werkgroep Mantelzorg heeft de reader "Wat hebben we nodig om Mantelzorg en Vrijwillige inzet beleid te maken" uitgewerkt naar een helder voorstel voor een ondersteuningsstructuur Mantelzorg in Drenthe. Hierin zijn de gemeentelijke functies en provinciale functies op het terrein van mantelzorg uitgewerkt naar concrete functies, rollen en financieringsafspraken. Het op te richten provinciale Platform Informele Zorg is een onderdeel van deze afspraken. Met dit initiatief loopt Drenthe volgens de landelijk organisatie voor mantelzorgondersteuning Mezzo voorop in Nederland.

Vier instellingen hebben een plan van aanpak opgesteld ten behoeve van de aanbesteding 'kwaliteit welzijnssector'. Voor deze plannen is per instelling een bedrag van € 12.500,- beschikbaar. Deze plannen worden in oktober 2008 gepresenteerd aan de provincie. De provincie zal hieruit de speerpunten formuleren en de instellingen vragen deze uit te werken tot een gezamenlijk plan van aanpak. Het totaalbudget hiervoor bedraagt € 330.000,- met een looptijd tot en met 2010. In de rest van 2008 zal nog € 160.000,- worden beschikbaar aan de instellingen ten behoeve van het uitvoeren van het gezamenlijk plan van aanpak.

De uitvoering van Kansen voor "7 tot 7" lopen volgens planning. In 2008 heeft de provincie in alle twaalf gemeenten een kwartiermaker 7 tot 7 gesubsidieerd. Deze kwartiermaker had een driedelige opdracht, namelijk de inventarisatie van het gemeentelijke sociale beleid, onderzoeken van thema's waarop samenwerking met de provincie meerwaarde zou hebben én het opstellen van een

gemeentelijk actieplan 7 tot 7. Elke gemeente is daar op dit moment mee bezig en de uitkomsten worden meegenomen bij de realisatie van de Sociale agenda 2009-2012.

De regeling Stimulering multifunctionele dienstencentra is geëvalueerd en was succesvol. Deze regeling wordt doorgezet als algemene alliantie (afspraken met meerdere gemeenten) binnen de Sociale agenda. Het kennisnetwerk 7 tot 7 én het expertteam MFD worden samengevoegd tot één provinciaal kennisnetwerk.

In tien van de twaalf gemeenten en bij de provincie zelf, worden de pilots Dagarrangementen uitgevoerd. Opmerkelijke pilots zijn de Telebrink (digitale leefbaarheid) en het Kennisnetwerk Brede School. Halverwege 2008 zijn er, samen met gemeenten Assen en Tynaarlo nog twee projecten combinatiefunctionaris gestart. Op 1 januari 2009 lopen alle pilots af.

P-2.4 Participatie

De breedtesport is momenteel onderdeel in de gesprekken die met gemeenten en met instellingen zoals *SportDrenthe* worden gevoerd in het kader van de Sociale agenda 2009-2012. Uit de gevoerde gesprekken blijkt dat een structurele en gebundelde aanpak via onder meer de allianties gewenst is. Volgend jaar vindt de Vuelta plaats. De provincie steekt hierbij eveneens in op een brede impuls voor breedtesport. Voorbereidingen daarvoor zijn nu in volle gang. Ook hierbij is het de bedoeling om de inspanningen behalve de eenmalige inzet ook zoveel mogelijk een structureel karakter te geven.

In het lopende sportbeleid is sterk ingezet om de niet-actieve kinderen te stimuleren aan sport deel te nemen. De projecten die hier een rol in zouden spelen, zijn de Drentse sportpas en de Kindersportmaand. Er zijn in de aanloop naar de nieuwe Sociale agenda verschillende onderzoeken geweest én er is veel overleg geweest met gemeenten, sportbonden en andere betrokkenen. De Kindersportmaand zal vooral effect hebben op de kinderen die al (veel) sporten. Gemeenten, eerstverantwoordelijken in uitvoering op het gebied van breedtesport, hebben de voorkeur voor een andere aanpak voor stimulering van sportdeelname, namelijk combinatiefunctionarissen. De combinatiefunctionaris is de fysieke verbinding tussen verschillende onderdelen van dagarrangementen. Vaak verzorgt de functionaris overdag een aantal bewegingslessen op school, terwijl hij/zij na schooltijd (verlengde schooldag) zorgt voor aansluiting van met name sportlessen op de schooltijden. Hierdoor ontstaat een aaneengesloten aanbod van onderwijs en naschoolse activiteiten. De combinatiefunctionaris richt zich met name op primair onderwijs. We kiezen binnen het voortgezet onderwijs voor een gelijksoortige aanpak. Gezien de spreiding en organisatievorm vraagt dit om een andere opzet. Hier wordt momenteel de eerste aanzet toe gegeven in het kader van de Sociale agenda.

P-2.5 Parels van Drenthe

Versterken culturele infrastructuur Drenthe

De (rijks)geldstroom voor beeldende kunst vervalt na 2008. Provincies krijgen in dit kader geen geld meer van het rijk, maar dat geld gaat naar de centrumgemeenten. Voor Drenthe betekent dit naar Emmen en Assen. De financiële ondersteuning van het Centrum voor Beeldende Kunst houdt nauw verband met de veranderde rijksgeldstroom beeldende kunst. Een deel van de verantwoordelijkheid voor de taken van het CBK komt nu bij de gemeenten Emmen en Assen te liggen en een deel van de verantwoordelijkheid voor de taken van het CBK blijft bij de provincie. Over de uitwerking hiervan vindt overleg plaats tussen beide genoemde gemeenten en de provincie.

Op het gebied van podiumkunsten kent Drenthe twee topinstellingen, de PeerGroup en het Drents Jeugd Theatergezelschap (DJT) De Reus. Inzet was om vanaf 2008 structurele gelden voor deze twee instellingen te verwerven uit het noordelijk convenant met het rijk. Inmiddels is bekend geworden dat de PeerGroup wel geld krijgt van het rijk en DJT De Reus niet.

Het plan voor de doorontwikkeling van het Kunstenaarsinitiatief in Kolderveen (KIK), is inzet geweest in de gesprekken met het rijk inzake het noordelijk overleg cultuur. Inmiddels is bekend geworden dat de het rijk geen geld hiervoor beschikbaar stelt.

Vergroten cultuurparticipatie

In 2008 waren er ruim 350.000 bezoekers in het Drents Museum bij de tentoonstelling Go China. Dit is natuurlijk een enorme uitschieter die zeker niet elk jaar (en ook niet elke twee jaar) herhaald kan worden. Maar het is geweldig dat dit met deze tentoonstelling is gelukt.

Het rijk draagt in de huidige Cultuurnota 2005-2008 voor het Actieplan cultuurbereik de helft aan rijksmiddelen bij hetgeen neerkomt op bijna € 300.000,--. Het Actieplan cultuurbereik wordt met ingang van 2009 beëindigd. Daarvoor in de plaats komt de regeling Cultuurparticipatie provincies en gemeenten 2009-2012. Provincies komen in aanmerking voor een bijdrage van € 0,79 per inwoner. Voor Drenthe betekent dit jaarlijks eveneens bijna € 300.000,--. De regeling wordt uitgevoerd door het Fonds voor cultuurparticipatie (FCP). Op basis van deze regeling kunnen provincies tot 15 november 2008 een verklaring tot deelname indienen. Het Actieplan cultuurbereik wordt vervangen door het Fonds cultuurparticipatie. De subsidiestroom blijft ongewijzigd. De provincie Drenthe wil in nauw overleg met de gemeente uitwerking hieraan geven.

Behoud en ontwikkelen cultureel erfgoed

Vanwege de samenwerking tussen de Stichting Drentse Taal, Stichting Oeze Volk en Stichting het Drentse Boek in het Huus van de Taol is de structurele prestatiesubsidie per boekjaar in 2008 verhoogd naar € 333.683,--. Tevens is een incidentele prestatiesubsidie toegekend van € 139.000,-- om de fysieke samenvoeging van voornoemde partijen in één fysiek Huus van de Taol te Beilen in 2008 te realiseren. Dit conform het voorstel van provinciale staten van januari 2008.

Afwijkingen/voortgang prioriteiten

P-2.1 Opgroeien (jeugdzorg)

Afwijkingen/voortgang op prioriteiten van 2008.	
Prioriteiten	Afwijkingen/voortgang
2.1. Kansen voor jeugd en gezin	Gemeenten zijn ondersteund voor het ontwikkelen van centra voor Jeugd en Gezin. Vanuit de ontwikkelde onderwijsnetwerken zijn projecten gestart met jeugdzorginstellingen. Alle Drentse gemeenten hebben aangegeven zich dit jaar aan te sluiten bij de Drentse Verwijs Index. Met SWV / VO / SVO, Bureau Jeugdzorg Drenthe en Yorneo zijn concrete afspraken gemaakt op het terrein van onderwijs en jeugdzorg.

P-2.2 Werken en leren

Afwijkingen/voortgang op prioriteiten van 2008.	
Prioriteiten	Afwijkingen/voortgang
2.2. Kansen voor Onderwijs: kwaliteitsslag basisonderwijs Drenthe	Het Onderwijskansenplan Drenthe 2008-2011 is vastgesteld en in september aan de staten aangeboden. We zijn met de uitvoering ervan bezig.
2.3. Kansen voor onderwijs: aanpak Voortijdig Schoolverlaten (VSV)	Op het vlak van VSV zijn vele projecten uitgevoerd en er lopen nog een aantal. De verwachting is dat er iets minder geld wordt weggezet dan begroot.

P-2.3 Wonen en leefomgeving

Afwijkingen/voortgang op prioriteiten van 2008.	
Prioriteiten	Afwijkingen/voortgang
2.4. Kansen voor welzijn en zorg: sociale samenhang en participatie	<p>De provincie is samen met de gemeenten gekomen tot een plan over de wijze waarop provinciale en lokale taken voor mantelzorgondersteuning in Drenthe worden vormgegeven. Het op te richten provinciale Platform Informele Zorg is een onderdeel van deze afspraken.</p> <p>De Beursvloer was een succes waarbij matches zijn gemaakt tussen het bedrijfsleven en het vrijwilligerswerk in het kader van maatschappelijk betrokken ondernemen.</p> <p>Vier instellingen hebben een plan van aanpak opgesteld ten behoeve van de aanbesteding 'kwaliteit welzijnssector'.</p>
2.5. Kansen voor "7-tot-7": diensten- en voorzieningen-programma in Drentse gemeenten	<p>Elke gemeente is bezig met de inventarisatie van het gemeentelijke sociale beleid, onderzoeken van thema's waarop samenwerking met de provincie meerwaarde heeft én het opstellen van een gemeentelijk actieplan 7 tot 7. De regeling Stimulering multifunctionele dienstencentra is geëvalueerd en was succesvol. Over deze regeling worden afspraken met meerdere gemeenten gemaakt binnen de Sociale agenda.</p> <p>Het kennisnetwerk 7 tot 7 én het expertteam MFD worden samengevoegd tot één provinciaal kennisnetwerk.</p> <p>De pilots Dagarrangementen zijn in uitvoering en lopen eind dit jaar af.</p>

P-2.4 Participatie

Afwijkingen/voortgang op prioriteiten van 2008.	
Prioriteiten	Afwijkingen/voortgang
2.6. Kansen voor Sport: Drenthe profileren als sportprovincie	<p>Bij de breedtesport wordt ingezet op een structurele en gebundelde aanpak via onder meer de sociale allianties.</p> <p>Volgend jaar vindt de Vuelta plaats. De provincie steekt hierbij eveneens in op een brede impuls voor breedtesport. Voorbereidingen daarvoor zijn nu in volle gang. Ook hierbij is het de bedoeling om de inspanningen behalve de eenmalige inzet ook zoveel mogelijk een structureel karakter te geven.</p> <p>Voor het stimuleren van sportdeelname door kinderen zetten wij in op combinatiefunctionarissen.</p>

P-2.5 Parels van Drenthe

Afwijkingen/voortgang op prioriteiten van 2008.	
Prioriteiten	Afwijkingen/voortgang
2.7. Versterken culturele infrastructuur Drenthe	<p>Veel bezoekers voor de tentoonstelling "Go China".</p> <p>Extra rijksbijdrage voor de "Peergroup".</p>
2.8. Vergroten cultuurparticipatie	<p>Actieplanplan cultuurbereik succesvol uitgevoerd.</p> <p>Vorbereiding voor nieuw programma cultuurparticipatie gestart</p>
2.9. Behoud en ontwikkelen cultureel erfgoed	<p>De totstandkoming van de cultuurhistorische waardenkaart verloopt goed.</p> <p>Huus van de Taol goed van start gegaan.</p>
2.10. Vormgeven beeldkwaliteit in openbare ruimte	<p>Deze prioriteit wordt geïntegreerd in programma Mooi Drenthe.</p>

Financieel overzicht prioriteiten

Programma 2. Samenleving met samenhang	1 Realisatie 2007	2 Primitieve begroting 2008	3 Begroting 2008 na wijziging	4 Realisatie 2008	5 Verwacht resultaat 2008
P2.01 Kansen voor jeugd en gezin	0	700.000	944.000	334.000	944.000
P2.03 Kansen voor onderwijs: aanpak Voortijdig Schoolverlaten	0	372.000	372.000	265.119	372.000
P2.04 Kansen voor welzijn en zorg: sociale samenhang en participatie	36.235	465.000	800.765	292.705	800.765
P2.05 Kansen voor "7 tot 7"-diensten- en voorzieningen- programma in Drentse gemeenten	0	465.000	465.000	320.000	465.000
P2.06 Kansen voor Sport: Drenthe profilering als sportprovincie	0	558.000	771.000	263.717	771.000
P2.07 Versterken culturele infrastructuur Drenthe	316.000	221.000	232.000	250.160	2.632.000
P2.09 Behoud en ontwikkelen cultureel erfgoed	0	195.000	0	0	0
Totaal prioriteiten	352.235	2.976.000	3.584.765	1.725.701	5.984.765

P 2.7 Versterken culturele infrastructuur Drenthe

Uw staten hebben door middel van statenstuk 2008-320 een eenmalige bijdrage verleend (onder voorwaarden) ten behoeve van de realisatie van het Cultureel Kwartier Assen (CKA) van € 2.400.000,- uit het Stimuleringsfonds Drentse projecten. Om de nadere afspraken met de gemeente Assen goed ten uitvoer te brengen vindt deze bijdrage uit het Stimuleringsfonds Drentse projecten dit jaar (2008) plaats.

Toelichting op afwijkingen going concern

Per saldo wordt voor programma 2 een nadelig saldo van € 94.540,- verwacht. Dit saldo wordt veroorzaakt door een aantal mee- en tegenvallers. De meest opvallende afwijkingen van de planning zijn de volgende.

Product Parels van Drenthe

Het evenement culturele gemeente vindt 1 keer per 2 jaar plaats. In de huidige (meerjaren)begroting is de bijdrage ad € 90.000,- die de provincie beschikbaar stelt voor dit evenement gelijkmatig over de jaren verdeeld. Dit jaar is aan de gemeente Westerveld € 90.000,- beschikt. Voorgesteld wordt om de begroting voor het jaar 2008 bij te ramen met € 45.000,- naar € 90.000,- en dit te dekken uit het begrote bedrag voor het jaar 2009 ad € 45.000,-. Tevens wordt voorgesteld deze wijziging structureel toe te passen voor de volgende jaren, dat wil zeggen het jaar 2010 met € 45.000,- bijramen naar € 90.000,- en dit dekken uit de bijdrage van het jaar 2011.

Het negatief resultaat wordt veroorzaakt doordat de bijdrage van € 94.440,- van de provincie Groningen ten behoeve van de Wetenschappelijke Steunfunctie is komen te vervallen. Wij ontvingen jaarlijks een bijdrage van de provincie Groningen en maakten dit vervolgens over aan de Openbare Bibliotheek Groningen. Vanaf 2008 worden de middelen door de provincie Groningen rechtstreeks overgemaakt aan de Bibliotheek Groningen. Voorgesteld wordt dan ook de geraamde bijdrage ad € 94.440,- te laten vervallen.

De realisatie van de bouw van het nieuwe depot Drents Museum zal eind 2009 gereed zijn. De voor het jaar 2008 geraamde lasten ad € 50.000,- zijn voor dit jaar niet nodig en kunnen voor 2008 worden afgeraamd.

Kosten Noordelijk Archeologisch Depot en bijdrage van voorziening Noordelijk Archeologisch Depot
In afwachting van de aankoop van de derde loods (Voorjaarsnota 2008) in 2009, is de geplande realisatie van de klimaatkamers uitgesteld tot 2009. De hiervoor gereserveerde middelen zullen in 2008 niet worden besteed. Voorgesteld wordt om zowel de uitgaven als inkomsten met € 100.000,- af te ramen, zodat deze middelen van derden in 2009 weer beschikbaar zijn.

Product Participatie

Antidiscrimatievoorzieningen (ADB)

Deze tijdelijke rijksmiddelen zijn bestemd voor de totstandkoming van een landelijk dekkend netwerk van antidiscrimatievoorzieningen. Het rijk stelt echter het definitieve besluit tot invoering van dit landelijke netwerk telkens uit. Via onder andere de reguliere inzet van STAMM CMO Drenthe is de voorbereiding voor dit netwerk in de provincie Drenthe nagenoeg gereed. De verwachting is dat het rijk in 2009 besluit tot invoering van de dit netwerk. Het restant van de ontvangen rijksmiddelen zullen dan door de provincie in het jaar 2009 ingezet kunnen worden. Voorgesteld wordt dan ook om een bedrag van € 136.157,- in te zetten in 2009.

Programma 3. Ruimte en bereikbaarheid

Belangrijkste resultaten

- Het Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn (RSP) is afgesloten via een bestuursovereenkomst met het rijk. Hierdoor zal in de periode 2008-2020 een forse stroom rijksmiddelen naar het noorden stromen voor gebiedsontwikkelingen met een zware economische en bereikbaarheidscomponent.
- De netwerkanalyse vaarwegen (met name bedoeld om goederenvervoer te water te faciliteren) is gereed, inhoudende (het streven tot) verruiming van de Zuid-Drentse vaarwegen. Onderdeel daarvan is de vervanging van de huidige keersluis in het Meppelerdiep door een schutsluis (voor schepen tot 2000 ton). Hieruit resulteert een injectie van € 50 miljoen aan rijksmiddelen in de (zuid-) Drentse economie, mits we de cofinanciering geregeld krijgen.
- Het gereconstrueerde wegvak tussen Gieten en Borger/Ees van de N34 is in 2008 volledig opengesteld voor verkeer. De voorbereiding van de tunnel bij Ees is gestart, inclusief de beginspraak erover.
- Sinds 1 juli 2008 is de nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening (nWRO) in werking getreden. Dit impliceert een meer pro-actieve taak voor de provincie, om voortaan via relatiebeheer het provinciale belang te borgen. De nWRO induceert de noodzaak om tot nieuw omgevingsbeleid te komen. Dit wordt integraal en interactief opgepakt in de periode tot eind 2009.
- In 2008 starten we samenwerkingsverband met partners (met name gemeenten), waarmee we de "verrommeling" van het Drentse landschap gaat aanpakken. Vooruitlopend daarop worden met partners de eerste "verrommelde" situaties aangepakt.

Ontwikkelingen

P-3.0 Verkeer

In het voorjaar van 2008 zijn met het rijk de onderhandelingen gevoerd over het Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn. Dit is het alternatief pakket aan maatregelen voor het niet doorgaan van de Zuiderzeelijn. In juni zijn de afspraken vastgelegd in een door de regio met de minister ondertekend convenant. Bereikbaarheid is een belangrijke component in de afspraken. In nauwe samenwerking met de betrokken gemeenten wordt de uitvoering opgepakt. De projectorganisaties beginnen inmiddels vorm te krijgen.

Een groot deel van de reconstructie van de N34 tussen Gieten en Borger is klaar. De weg is verbreed en de aansluitingen zijn ongelijkvloers gemaakt. De rest van het jaar wordt nog een aantal afrondende werkzaamheden verricht. De reconstructie verder in zuidelijke richting wordt doorgeschoven naar volgend jaar in verband met de planvorming rond de aansluiting Ees. Met een brief zullen uw staten nader worden geïnformeerd omtrent de ontwikkelingen bij Ees.

Gedragbeïnvloeding in het verkeer begint al jong. In Drenthe is de afgelopen jaren een speciaal programma richting scholen opgezet gericht op zowel de kinderen, de ouders, de leerkrachten als de omgeving. In augustus heeft de 100e school zich aangesloten om uiteindelijk, na het voldoen aan een aantal criteria, het Drents Verkeersveiligheidslabel te kunnen krijgen.

P-3.1 Beheer en onderhoud wegen

De meerkosten van het gewijzigde maairegiem in het kader van de bestrijding van het jakobskruiskruid worden gedekt binnen de dit voorjaar aanbestede maaibestekken.

Onderdeel van een concrete jaarplanning is een zo goed mogelijk afstemming tussen groot onderhoud en nieuwbouw- en reconstructiewerken teneinde de middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten. Op het gebied van al deze werkzaamheden zijn wij afhankelijk van een aantal externe omstandigheden en ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld het overleg en afstemming met gemeenten, bewoners en belanghebbenden, onzekerheden rond het aankopen van gronden, of technische complicaties en weersomstandigheden. Hierdoor kan een aantal geplande werkzaamheden voor 2008

niet uitgevoerd worden. In plaats daarvan worden, indien mogelijk, reserveprojecten voor onderhoudswerkzaamheden opgepakt.

De reconstructie van de N919 (Veenhuizen) is een gecombineerd project met de gemeente. Doordat het bestuurlijke besluitvormingsproces langer duurt dan verwacht loopt de uitvoering vertraging op en start deze in 2009.

P-3.2 Beheer en onderhoud vaarwegen

In het kader van de automatisering van de bediening op de vaarwegen (afstandbediening) is de woning nabij de Grote Staphorster Stouwe afgestoten. Voor de verdere toepassing van geautomatiseerde bediening wordt een aanvraag ten laste van het Stimuleringsfonds Drentse projecten voorbereid.

P-3.3 Vervoer

Om het goederenvervoer over water te faciliteren is op verzoek van het Ministerie Verkeer en Waterstaat in het voorjaar van 2008 een netwerkanalyse vaarwegen uitgevoerd. De analyse is in concept gereed en is besproken met het ministerie. Mogelijk dat dit in het najaarsoverleg kan leiden tot afspraken over een aantal uit te voeren quick-wins. Daarop vooruitlopend is er een belangrijke stap gezet in de plannen voor ombouw van de Meppelerdiepkeersluis tot duurzame schutsluis. De Tweede Kamer heeft vlak voor het zomerreces €10 miljoen extra beschikbaar gesteld bovenop de reeds gereserveerde €32 miljoen. In het najaarsoverleg met de minister en de staatssecretaris zal dit verder worden besproken en mogelijk worden afgerond met ook een noodzakelijke regiobijdrage.

P-3.4 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Sinds 1 juli 2008 is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (nWro) in werking getreden. De provinciale taak goed- of afkeuren van gemeentelijke bestemmingplannen vervalt. Dit impliceert een meer proactieve taak voor de provincie, teneinde via relatiebeheer het provinciale belang te borgen. De nWro induceert de noodzaak om tot nieuw omgevingsbeleid te komen in de vorm van een structuurvisie. Dit wordt integraal en interactief opgepakt in de periode tot eind 2009. Het tegengaan van verrommeling van het Drentse landschap gaat de provincie vorm en inhoud geven via een in 2008 te starten samenwerkingsverband. Vooruitlopend daarop worden met partners de eerste "verrommelde" situaties aangepakt.

Afwijkingen/voortgang prioriteiten

P-3.0 Verkeer

Afwijkingen/voortgang op prioriteiten van 2008	
Prioriteiten	Afwijkingen/voortgang
<i>3.11. Investeringsnota Verkeer en Vervoer</i>	De onderhandelingen over het spoor Emmen-Zwolle zijn afgerond. Exploitatie en verbeteringsmaatregelen zijn opgenomen in de BDU.

P-3.1 Beheer en onderhoud wegen

Afwijkingen/voortgang op prioriteiten van 2008	
Prioriteiten	Afwijkingen/voortgang
<i>3.13. Beheer en onderhoud wegen en vaarwegen</i>	Met het afschaffen van contractmanagement in 2008 is ook de indexering niet meer valide. We voeren momenteel analyses om een beleidsvisie wegen- en vaarwegenbeheer vast te stellen met een financieel beleidskader met mogelijke gevolgen voor 2010.

	<p>Wij blijven doorgaan met innovatief aanbesteden. Er rijden twee bedrijfsauto's op bio-brandstof. Na 2008 wordt gekeken in hoeverre het bestaande wagenpark verder verduurzaamd kan worden.</p> <p>Wij passen op twee proefprojecten openbare verlichting toe door middel van LED-verlichting. Wij houden in oktober een symposium over het opruimen van eenderde van de straatlantaarns. Hierin komen onder andere de gevolgen voor de verkeersveiligheid en sociale veiligheid aan de orde.</p> <p>Een onderzoek naar toepassing van windmolenenergie bij de sluis in Rogat is afgerond. Het te behalen rendement is te laag en bovendien stuit het de benodigde bestemmingsplanwijziging op problemen. Wij gaan alternatieven voor de opwekking van duurzame energie bij sluizen en steunpunten onderzoeken.</p>
--	---

P-3.3 Vervoer

Afwijkingen/voortgang op prioriteiten van 2008	
Prioriteiten	Afwijkingen/voortgang
3.12. <i>Stimuleren goederenvervoer over water</i>	<p>De uitgevoerde Netwerkanalyse Vaarwegen is goed basismateriaal voor de verdere visieontwikkeling op Meppel als nat knooppunt. Ook de verwachte afspraken over de Meppelerdiepkeersluis zullen hierop een positief effect hebben.</p> <p>De MIRT-planstudie is nog niet afgerond in afwachting van de verdere afspraken over de financiering van de duurzame schutsluis.</p> <p>De realisatie is een stuk dichterbij gekomen door de extra bijdrage van € 10 miljoen door de Tweede Kamer.</p>

P-3.4 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Afwijkingen/voortgang op prioriteiten van 2008	
Prioriteiten	Afwijkingen/voortgang
3.1. <i>Regie ruimtelijke opgaven en verkenning actief provinciaal grondbeleid</i>	<p>Ruimtelijke opgaven zijn in nauw overleg met gemeenten verder vormgegeven (bijvoorbeeld Groningen-Assen/Frederiksoord) dan wel actief opgepakt (bijvoorbeeld de corridorstudies, de rsp-projecten, maar ook "kleinere" nieuwe projecten zoals Groene Marken en landschappelijk bouwen in Koekange).</p> <p>De verkenning naar de mogelijkheden voor actief provinciaal grondbeleid leert dat voor de provincie Drenthe de winst vooral zit in een versterking van het instrumentarium voor kavelruil en realisatie EHS. Voor stedelijke ontwikkelingen is geen reden om op voorhand te kiezen voor een actief beleid. Bij gelegenheid zal die afweging gemaakt moeten worden.</p>
3.3. <i>Verbeteren kwaliteit woningvoorraad. Bevorderen duurzaam bouwen, energiebesparing en toepassing nieuwe energiealternatieven.</i>	<p>Project is met gemeente Tynaarlo verder vormgegeven. Met een andere gemeente wordt dit in 2009 uitgevoerd.</p>
3.4. <i>Meer balans tussen vraag en aanbod op woningmarkt</i>	<p>Voor het stimuleringsproject om een nieuwe woonwijk gericht op ouderenzorg te ontwikkelen is minder belangstelling dan werd verwacht. De prijsvraag voor starterswoningen is succesvol afgerond. De verwachting is dat dit project in 2008 in vervolg zal krijgen.</p>
3.6. <i>Ruimte voor experimentele architectuur en wonen op en aan water</i>	<p>Plan van aanpak in voorbereiding. Contacten met partners gelegd. In 2009 zal dit experiment worden afgerond.</p>
3.7. <i>Integrale en duurzame</i>	<p>De integrale gebiedsontwikkeling Assen-Zuid is nu onderdeel van het RSP</p>

<i>gebiedsontwikkeling Assen-Zuid</i>	project FlorijnAs-Assen. Hier wordt in samenhang gekeken naar de hele Noord-Zuidverbinding door Assen in relatie met ruimtelijk-economische ontwikkelingen.
---------------------------------------	---

Financieel overzicht prioriteiten

Programma 3. Ruimte en bereikbaarheid	1	2	3	4	5
	Realisatie 2007	Primitieve begroting 2008	Begroting 2008 na wijziging	Realisatie 2008	Verwacht resultaat 2008
P3.02 Tegengaan (verdere) verrommeling landschap	14.700	604.500	604.500	32.789	204.500
Totaal prioriteiten	14.700	604.500	604.500	32.789	204.500

P 3.2 Tegengaan (verdere) verrommeling landschap

We hebben ingezet om de besteding van deze middelen te koppelen aan het samenwerkingsverband "Mooi Drenthe" (draagvlak/cofinanciering etc.). Naar verwachting heeft dit samenwerkingsverband in oktober vorm gekregen. De inzet is om vervolgens een projectenprogramma snel in uitvoering te nemen, waarmee een substantieel deel van de beschikbare middelen dit jaar zal worden weggezet. Wij stellen voor om een bedrag van € 400.000,- over te hevelen naar 2009 voor verdere uitvoering van projecten.

Toelichting op afwijkingen going concern

Per saldo wordt voor programma 3 een positief saldo van € 3.863.133,- verwacht. Dit saldo wordt veroorzaakt door een reeks van mee- en tegenvallers. De meest opvallende afwijkingen van de planning zijn de volgende.

Product Verkeer

Achterstallig onderhoud en verbeteringswerken N34

De reconstructie van de N34 is een groot project over meerdere jaren. De betalingen hangen mede af van de planning van de aannemer. In verband met de ontwikkelingen rond Ees zal een deel van de reconstructie naar achter verschuiven. € 3.000.000,- wordt doorgeschoven naar 2009. Het bedrag dat in 2008 niet nodig is wordt teruggestort in de Reserve achterstallig onderhoud en verbeteringswerken N34.

Product Beheer en onderhoud wegen

Reconstructie van de N919

De reconstructie van de N919 (Veenhuizen) is een gecombineerd project met de gemeente. Doordat het bestuurlijke besluitvormingsproces langer duurt dan verwacht loopt de uitvoering vertraging op en start deze reconstructie in 2009. Wij stellen voor de bijdrage van de onderhoudsmiddelen ad € 1.200.000,- voor dit project over te hevelen naar 2009.

Vergoeding werkzaamheden

Extra inkomsten worden veroorzaakt door vergoedingen van derden in de voor hun uitgevoerde werkzaamheden. Deze inkomsten van €375.000,- dekken de hogere uitgaven van het project.

Product Beheer en onderhoud vaarwegen

Bediening op de vaarwegen

In het kader van de automatisering van de bediening op de vaarwegen (afstandbediening) is de woning nabij de Grote Staphorster Stouwe afgestoten. De verwachte opbrengst van €300.000,- vloeit naar de algemene middelen.

Product Vervoer

Exploitatie spoorlijn Zwolle-Emmen

Een deel van de ontvangen BDU-bijdrage is bestemd voor de exploitatie van de spoorlijn. Dat is dit jaar €1,9 miljoen. Een ander deel, bijna €3 miljoen, bedraagt de gezamenlijke reservering van de provincies Drenthe en Overijssel voor meerjarige investeringen aan de spoorlijn Zwolle-Emmen. Dit jaar zullen we deze middelen nog niet inzetten. Dit voordeel vloeit terug in de gelden BDU.

Product Stedelijke ontwikkeling

Stedelijke ontwikkeling

De ISV-bijdrage wordt met ingang van 2008 exclusief btw ontvangen van het Ministerie van VROM en uitbetaald aan de gemeenten. Het oorspronkelijk begrote bedrag van €2.802.338,- is met €105.088,- (3,75%) verlaagd tot €2.697.250,-. bedraagt de gezamenlijke reservering van de provincies Drenthe en Overijssel voor meerjarige investeringen aan de spoorlijn Zwolle-Emmen. Het project Collectief particulier ondernemerschap start later dan verwacht. De begrote kosten en baten van €358.408,- zullen niet voor 2009 worden gerealiseerd. Het bedrag van €358.408,- dient opnieuw te worden opgenomen in de Begroting 2009.

Van de bijdragen Besluit locatiegebonden subsidies was alleen het voorschot ad €252.840,- geraamd. Op basis van de realisatie (cijfers van het CBS) wordt in 2008 €154.350,- meer ontvangen van het rijk en uitbetaald aan de gemeente Emmen. Totaal €407.190,-.

Het doel waarvoor we destijds de Reserve stads- en dorpsvernieuwing instelden, is gehaald tegen lagere kosten dan geraamd. Er zijn reeds nadere afspraken gemaakt met het ministerie en de verschillende gemeenten over de inzet van het saldo van €561.890,-. In 2008 zullen deze middelen worden besteed. De reserve wordt opgeheven.

Programma 4 Kennis wérkt

Belangrijkste resultaten

In 2008 is door uw staten tot nu toe € 9,5 miljoen aan cofinanciering beschikbaar gesteld (via de reserve Versterking economische structuur), waaronder € 3 miljoen via de Voorjaarsnota 2008. Dit bedrag zal in 2008 geheel gecommitteerd zijn in projecten. De belangrijkste hiervan zijn tot nu toe:

- het Drents innovatief actieprogramma (€ 3 miljoen voor de periode 2008-2010, project gestart, aangevraagde SNN-subsidie goedgekeurd),
- de Subsidieregeling toerisme natuurlijk (STINAT; € 4,5 miljoen voor de periode 2008-2010, project gestart, aangevraagde SNN-subsidie nog te bekrachtigen door DB-SNN in oktober 2008),
- Sensor Universe (€ 1,3 miljoen, project gestart, aangevraagde SNN-subsidie goedgekeurd).

Ontwikkelingen

P-4.0 Economie

De inzet van de middelen wordt de komende jaren nog meer gericht op de sterktes van Drenthe, waaronder Sensor Universe, toerisme, Energy valley, klimaat en energie en agribusiness. Kansen die zich voordoen op andere thema's zullen daarbij niet worden genegeerd. Dat de Drentse sterktes voldoende mogelijkheden bieden om een proportioneel deel van de beschikbare middelen uit SNN-programma's naar Drenthe te halen, blijkt uit het grote aantal projecten dat momenteel in ontwikkeling is. Die ontwikkeling gebeurt samen met kennisinstellingen en MKB-bedrijven. Het eerste grote project waarover u wordt geïnformeerd is Sensor City. Een subsidieaanvraag voor dit project bij SNN is in voorbereiding. Over de inhoud van dit project en de verdere projectontwikkeling in het kader van Sensor Universe zult u nog dit jaar verder worden geïnformeerd middels een presentatie en een brief.

Afwijkingen/voortgang prioriteiten

P-4.0 Economie

Afwijkingen/voortgang op prioriteiten van 2008	
Prioriteiten	Afwijkingen/voortgang
4.1. <i>Omvorming Drentse economie tot duurzame, dynamische en innovatieve kenniseconomie.</i>	Actualisatie van de nota Bedrijventerreinen heeft vorm gekregen binnen de bouwsteen bedrijventerreinen die in het kader van het omgevingsbeleid is opgesteld.

Toelichting op afwijkingen going concern

Per saldo wordt voor programma 4 een nadelig saldo van € 2.990.910,-- verwacht. Dit saldo wordt veroorzaakt door een aantal mee- en tegenvallers. De meest opvallende afwijkingen van de planning zijn de volgende:

Lasten

Product Economie

In 2008 is door uw staten via de Voorjaarsnota 2008 € 3 miljoen aan cofinanciering beschikbaar gesteld, via de reserve Versterking economische structuur (VES), voor projecten Versterking economische structuur. Alle in 2008 extra toegekende middelen zullen ook in 2008 worden beschikt. Voor het saldo van het VES aan het begin van 2008 is dat nog even de vraag. Besluitvorming over een aantal projecten ligt echter rond de jaarwisseling. Als dat onverhoopt januari 2009 wordt, dan zal (een deel van) dit saldo pas begin 2009 worden verplicht. Het Actieprogramma arbeidsmarkt zal worden geïntegreerd in een breder economisch actieprogramma in 2009. Mogelijk zal dat tot lichte

vertraging leiden in de uitvoering en uitputting van de middelen in 2008. De HRM+-regeling gaat iets later dan gepland van start op 1 januari 2009.

De nota Bedrijventerreinen wordt geactualiseerd. In tegenstelling tot eerdere verwachtingen zal deze actualisatie pas begin 2009 worden afgerond.

Product Toerisme en recreatie

Project Drents goed

De EZ/Kompas-bijdrage van het Project Drents Goed is € 40.244,-- lager vastgesteld dan oorspronkelijk was beschikt.

Baten

Product Economie

Ontvangen bijdrage in salariskosten

Er wordt een bijdrage van € 100.000,-- ontvangen in de salariskosten van andere provincies voor een ambtenaar die werkzaamheden uitvoert ten behoeve van NHI. Deze bijdrage was niet begroot.

Programma 5. Leefomgeving

Belangrijkste resultaten

- In juni is het programma Klimaat en Energie door PS vastgesteld. Met de vaststelling van het programma is voor de komende vier jaar € 22,6 miljoen beschikbaar gekomen voor de realisatie van onze klimaat en energie doelen. Eind 2008 wordt het actieprogramma aangeboden aan de staten waarin ondermeer de activiteiten zijn opgenomen rond om het energieakkoord noord nederland, waarin de afspraken met betrekking tot zuid-oost Drenthe zijn opgenomen (geothermie, charrette dierenpark Emmen, Europark).
- De bodemnota is door ons vastgesteld. In de Bodemnota zijn de beleidsdoelstellingen en de uitvoeringsaspecten van het bodembeleid opgenomen.
- Bodemkwaliteitsdoelstellingen zijn bereikt door uitvoering van succesvolle projecten zoals Bedreven Bedrijven, Bollenteelt en het pilotproject Bodemkwaliteit Drenthe.
- Kaderrichtlijn water: waterkwaliteitsdoelen zijn door PS vastgesteld.
- Realisatie van complexe besluiten waarin mede provinciale doelstellingen worden gerealiseerd (bijvoorbeeld cultuurbeleid in kader vergunningen grootschalige muziekevenementen TT-circuit).

Ontwikkelingen

P-5.0 Waterhuishouding

Invoering nieuwe Waterwet per 1 januari 2010. Eind 2008 zullen de gevolgen van deze nieuwe wet (o.a. aansturing waterschappen) in beeld zijn gebracht.

P-5.1 Milieubeleid

De discussie over het inrichten van omgevingsdiensten is na het verschijnen van het rapport van de commissie Mans in een stroomversnelling geraakt. Op dit moment is de inzet van de provincies om in elke provincie uitvoeringsdiensten op te richten waarin gemeenten en provincies samenwerken. Uitgangspunt is dat de omgevingsdiensten pas starten als zij voldoen aan minimale, vooraf vastgestelde kwaliteitseisen. De taken van de omgevingsdiensten zijn in eerste instantie geënt op de Wabo-taken.

Klimaataakkoord: in navolging van het Energieakkoord Noord-Nederland sluit het IPO een akkoord af met het rijk ter uitvoering van de landelijke klimaatdoelstellingen.

P-5.2 Bodem

Convenant Bodem: samen met rijk en VNG worden nieuwe beleidsopgaven voor de bodem in een convenant vastgelegd (eind 2008).

P-5.6 Plattelandsontwikkeling (pMJP)

Recent zijn de voorstellen van het ministerie van LNV voor aanpassingen in de bestuursovereenkomst Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) doorgevoerd. Dit heeft een verhoging van het totale beschikbare budget in het provinciaal Meerjarenprogramma (pMJP) tot gevolg. Hiervoor moeten meer prestaties geleverd worden, onder andere op het gebied van water en sociaaleconomische vitalisering. In 2008 wordt een meerjarenplanning voor het pMJP (2007-2013) ontwikkeld met als doel de control te versterken ten aanzien van een dergelijk langlopend programma. Bovendien wordt zo inzichtelijk wat er in het kader van het pMJP van externe partners verwacht wordt. Het opstellen van de meerjarenporgrammering gebeurt in samenwerking met onze belangrijkste uitvoerende partij, de Dienst Landelijk Gebied.

Aan communicatie wordt aandacht besteed via een nieuwe website en een brochure.

Afwijkingen/voortgang prioriteiten

P-5.0 Waterhuishouding

Afwijkingen/voortgang op prioriteiten van 2008	
Prioriteiten	Afwijkingen/voortgang
5.1. Opgaven voor wateroverlast en watertekort en combineren "blauwe en groene diensten".	Het beleidskader "groen-blauwe diensten" zal eind 2008 gereed zijn.
5.2. Bestrijding van verdroging in gebieden met hoogste prioriteit.	In de acht TOP-gebieden is de voorbereiding gestart. Afhankelijk van onder andere grondverwerving en de te doorlopen procedures zal de uitvoering van projecten in 2009 en 2010 starten.
5.3. Verbeteren waterkwaliteit Drentse beken.	De uitvoering van een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) zal naar verwachting eind 2008 gereed zijn.
5.4. Opstellen Innovatieve visie grondwater	In de bodemweek in november 2008 wordt een start gemaakt met het grondwaterplatform. De grondwatervisie is gereed in april 2009. Ondertussen worden onderdelen van het grondwaterbeleid vernieuwd in de bijdrage aan het nieuwe omgevingsplan.
5.5. Versterken proces samenwerking alle partijen binnen waterketen.	Acht Drentse gemeenten hebben in augustus 2008 met Stichting Rioned en de provincie de samenwerkingsovereenkomst benchmark rioleringszorg ondertekend. De provincie verleent de gemeenten een stimuleringsbijdrage Het samenwerkingsproces waterketen is na verschillende overleggen gestart met een ambtelijke werkbijeenkomst waterketensamenwerking. De aanwezige gemeenten, waterschappen en waterbedrijven hebben besloten vier deelprojecten te ontwikkelen. Ook zullen gemeenten en waterschappen het kennisplatform waterketen en rioleringszorg instellen. Medio oktober 2008 is een eerste ambtelijke rapportage beschikbaar.

P-5.1 Milieubeleid

Afwijkingen/voortgang op prioriteiten van 2008	
Prioriteiten	Afwijkingen/voortgang
5.12. Impuls voor duurzame kwaliteit leefomgeving.	De oorspronkelijke opzet van het project is verlaten en er is aangesloten bij de totstandkoming van het OGB. Een eerste actie is het opstellen van een duurzaamheideffectrapportage ten behoeve van besluitvorming over nieuw omgevingsbeleid ontwikkeling en duurzame leefomgevingkwaliteit van Drenthe.
5.13. Uitwerking klimaat en energiebeleid.	In juni jl. is door de staten het Programma klimaat en energie vastgesteld.
5.14. Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit.	Het uitvoeringsprogramma is met alle partijen besproken en de definitieve vaststelling staat gepland voor najaar 2008.
5.16. Inpassen veranderende EU- en nationale wetgeving.	In de Voorjaarsnota 2008 is aangegeven dat de Wabo op 1 januari 2009 in werking zou treden. Op 23 juli jl. hebben wij een brief van het Ministerie van VROM ontvangen waarin wordt medegedeeld dat de invoeringsdatum van de Wabo is verschoven naar 1 januari 2010. Belangrijkste reden voor uitstel is dat de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel meer tijd vraagt dan verwacht. Daarnaast kost ook de realisatie van de landelijke ICT-voorziening meer tijd dan eerder voorzien. Het Kabinet wil de Regeling Burger- en Militaire Luchtvaart per 1 januari 2009 in werking laten treden. Het gaat concreet over de decentralisatie van de kleine luchtvaart (vergunningen erkende landingsplaatsen/helikopter-deks, vlegveld Hoogeveen, tijdelijke ontheffingen etc). De Luchtvaartnota, die aan zal geven wat er met de regionale luchthavens gebeurt, wordt nu eind 2008 verwacht. Groningen Airport Eelde zit niet bij de luchthavens die Schiphol zal ontlasten. Dit zou betekenen dat wij later alsnog bevoegd gezag worden ten aanzien van GAE.

P-5.2 Bodem

Afwijkingen/voortgang op prioriteiten van 2008	
Prioriteiten	Afwijkingen/voortgang
5.7. Actualiseren bodemkaart.	Het actualiseren van de bodemkaart is afhankelijk van lopend onderzoek in 3 fasen uitgevoerd door Alterra en de Vrije Universiteit van Amsterdam. Fase 1 is afgerond, fase 2 is gestart, maar de uitvoering van fasen 2 en 3 loopt door tot begin 2009. De uitkomst van dit onderzoek is bepalend voor de wijze van uitvoering van het actualiseren van de bodemkaart. De aanbesteding kan wel in 2008 worden gerealiseerd, de uitvoering start begin 2009.
5.8. Samenwerking met Drentse steden en bevorderen schone en sociaal veilige leefomgeving	Op 15 november 2007 is de intentieovereenkomst sanering voormalig gasfabriekterrein Witterstraat te Assen ondertekend door gemeente, provincie en Essent. Voorzien was dat begin 2008 de saneringsovereenkomst zou worden ondertekend en dat de sanering zou starten in 2008. Dit gaat (net) niet lukken. De afhandeling van de verhuizing van het Draaiorgelmuseum én het realiseren van een oplossing voor het verplaatsen van gasleidingen heeft ertoe geleid dat pas medio augustus een saneringsplan ter instemming kon worden ingediend. De aanbesteding zal naar verwachting eind 2008 plaats gaan vinden waarna begin 2009 met de sanering zal worden aangevangen. Ter voorbereiding van de sanering is inmiddels al wel het draaiorgelmuseum gesloopt en wordt in de periode 8-12 september de nieuwe gasleiding gelegd die in de plaats komt van de leiding die vanwege de sanering wordt verwijderd.
5.9. Terugdringen uitstoot ammoniak bij EHS.	In augustus 2008 is een verzoek om subsidie ingediend om het project 'Duurzaam boer blijven in Drenthe' (vervolg op Bedreven Bedrijven Drenthe) met gelden vanuit het pMJP gefinancierd te krijgen. Dit project is voorzien en daar is in de begroting ook (meerjarig) geld voor gereserveerd. Het voorstel ligt op dit moment ter beoordeling bij Dienst Landelijk Gebied (DLG). Gezien de omvangrijkheid en complexiteit van het project en de bijbehorende aanvraag, is niet zeker dat door DLG kan worden beschikt in 2008. Ook andere belangrijke omgevingsfactoren krijgen in 2009 hun beslag: <ul style="list-style-type: none"> - Conceptvaststelling van de kaart Wet ammoniak en veehouderij was dit jaar voorzien. Door het ontbreken van specifiek benodigde informatie is aanvullend onderzoek noodzakelijk gebleken en is vaststelling nu voorzien medio 2009. - De inzet van de middelen is deels gekoppeld aan de Natura 2000-gebieden. Voor deze gebieden worden op dit moment de beheerplannen voorbereid. Deze beheerplannen moeten medio 2009 gereed zijn. In deze beheerplannen worden alle (bestaande) activiteiten beschreven en wordt aangegeven welke maatregelen moeten worden getroffen om problemen (ten aanzien van onder andere de te hoge belasting van ammoniak) het hoofd te bieden.

P-5.6 Plattelandsontwikkeling (pMJP)

Afwijkingen/voortgang op prioriteiten van 2008	
Prioriteiten	Afwijkingen/voortgang
5.23. <i>Vitaal Platteland.</i>	De planning van deze prioriteit is complex daar er een grote afhankelijkheid is van de projectontwikkeling en cofinanciering van de gemeenten.
5.24. <i>Herijking ontwikkelingsperspectief Veenkoloniën.</i>	Het project Inplaatsing melkveehouderij in de Veenkoloniën heeft door planologische en milieuprocedures vertraging opgelopen. Het gaat hier om een geoormerkte bijdrage van LNV waarvoor de provincie tot 1 oktober 2009 de tijd heeft gekregen om uitgaven te doen.

Financieel overzicht prioriteiten

Programma 5. Leefomgeving	1	2	3	4	5
	Realisatie 2007	Primitieve begroting 2008	Begroting 2008 na wijziging	Realisatie 2008	Verwacht resultaat 2008
P5.01 Opgaven voor wateroverlast en watertekort, realisatie waterwinbergingsgebieden en combineren "	0	50.000	50.000	0	30.000
P5.02 Grote stap zetten in bestrijding van verdroging in gebieden met hoogste prioriteit	0	93.000	93.000	0	93.000
P5.07 Actualisering bodemkaart	0	125.000	125.000	0	0
P5.08 Samenwerking met Drentse steden en bevorderen schone en sociaal veilige leefomgeving	0	100.000	100.000	0	100.000
P5.09 Terugdringen uitstoot ammoniak bij EHS	0	569.000	569.000	24.750	569.000
P5.10 Terugdringen milieudruk bestrijdingsmiddelen in grondwater	25.000	25.000	25.000	0	25.000
P5.11 Taakstelling waterbedrijven	0	500.000	500.000	0	0
P5.12 Impuls voor duurzame kwaliteit leefomgeving	0	230.000	230.000	93.106	150.000
P5.13 Uitwerking klimaat en energiebeleid	137.086	250.000	2.250.000	475.632	2.250.000
P5.14 Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit	0	75.000	75.000	0	0
P5.15 Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid	0	150.000	150.000	101	150.000
P5.16 Inpassing veranderende EU- en nationale wetgeving	140.946	292.100	384.600	261.240	504.600
P5.18 Uitwerken aanbevelingen symposium "Samen werken aan natuur en landschap in Drenthe"	0	186.000	186.000	77.548	146.000
P5.19 Versnelde aankoop en inrichting van Ecologische Hoofdstructuur	0	112.500	112.500	0	112.500
P5.20 Koppeling realisatie EHS en maatregelen klimaatbeleid	0	350.000	350.000	350.000	350.000
P5.21 Ontwikkeling natuurgebied LOFAR	0	0	2.750.000	2.750.000	2.750.000
P5.23 Vitaal Platteland	0	500.000	1.000.000	-4.553	600.000
P5.24 Herijking ontwikkelingsperspectief Veenkoloniën	0	150.000	190.000	150.069	190.000
Totaal prioriteiten	303.032	3.757.600	9.140.100	4.177.894	8.020.100

P 5.1 Opgaven voor wateroverlast en watertekort en combineren "blauwe en groene diensten"

Het geraamde bedrag van € 50.000,-- blijkt te hoog te zijn om een beleidskader groen-blauwe diensten op te stellen. Het te verwachten resultaat in 2008 dient bijgesteld te worden naar € 30.000,--.

P 5.2 Bestrijding van verdroging in gebieden met hoogste prioriteit

De provinciale bijdrage voor verdrogingsbestrijding is gekoppeld aan het ILG-budget. Het ILG-budget is gekoppeld aan een programma voor de periode 2007-2013. De projectvoorbereiding loopt thans. De verwachting is dat de eerste uitgaven in 2010 zullen plaatsvinden. Voorgesteld wordt dit budget van € 93.000,-- aan het ILG-budget toe te voegen.

P 5.7 Actualiseren bodemkaart

Het actualiseren van de bodemkaart is afhankelijk van lopend onderzoek, deze wordt in drie fasen uitgevoerd door Alterra en de Vrije Universiteit van Amsterdam. Fase 1 is afgerond, fase 2 is gestart, maar de uitvoering van fasen 2 en 3 loopt door tot begin 2009. De uitkomst van dit onderzoek is bepalend voor de wijze van uitvoering van het actualiseren van de bodemkaart. De aanbesteding kan wel in 2008 worden gerealiseerd, de uitvoering start begin 2009. Daarom wordt verzocht om overheveling van het gehele budget van € 125.000,-- naar 2009.

P 5.9 Terugdringen uitstoot ammoniak bij EHS

Het budget voor het terugdringen van de uitstoot ammoniak bij de EHS hoort bij prestaties vallend onder het pMJP. Dit budget is nu aan de afdeling Duurzame Ontwikkeling toegekend. Voorgesteld wordt dit budget aan het ILG-budget toe te voegen.

P 5.12 Impuls voor duurzame kwaliteit leefomgeving

Mede ingegeven door de nieuwe Wro en het inpassen van het project in de totstandkoming van het omgevingsbeleid kent het project een andere opzet en zullen niet alle geraamde middelen dit jaar worden ingezet. De verwachte uitgave bedraagt € 150.000,--, het restant van € 80.000,-- zal dit jaar niet worden besteed.

P 5.13 Uitwerking klimaat en energiebeleid

Bij het vaststellen van het Programma klimaat en energie is in juni 2008 een bedrag beschikbaar gesteld van € 2.000.000,--. Het opstellen van het actieprogramma 2008-2009 is in een vergevorderd stadium.

P 5.14 Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit

De totstandkoming van het programma is vertraagd. Het definitieve programma wordt in oktober door ons behandeld. Hiermee verschuift ook de periode van uitvoering met een jaar. Verzocht wordt de driejarige financieringsperiode daarop aan te passen. Wij verzoeken dan ook om overheveling van de budgetten 2008, 2009 en 2010 van € 75.000,-- naar 2009, 2010 en 2011.

P 5.16 Inpassen veranderende EU- en nationale wetgeving.

In de Voorjaarsnota 2008 is aangegeven dat de Wabo op 1 januari 2009 in werking zou treden. Op 23 juli jl. hebben wij een brief van het Ministerie van VROM ontvangen waarin wordt medegedeeld dat de invoeringsdatum van de Wabo is verschoven naar 1 januari 2010. Belangrijkste reden voor uitstel is dat de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel meer tijd vraagt dan verwacht. Daarnaast kost ook de realisatie van de landelijke ICT-voorziening meer tijd dan eerder voorzien.

De discussie over het inrichten van omgevingsdiensten is na het verschijnen van het rapport van de commissie-Mans in een stroomversnelling geraakt. Op dit moment is de inzet van de provincies om in elke provincie uitvoeringsdiensten op te richten waarin gemeenten en provincies samenwerken.

Uitgangspunt is dat de omgevingsdiensten pas starten als zij voldoen aan minimale, vooraf vastgestelde kwaliteitseisen. De taken van de omgevingsdiensten zijn geënt op de Wabo-taken. De Wabo kan dan ook gezien worden als basis voor deze omgevingsdiensten.

In de begroting is echter nog geen budget opgenomen voor het jaar 2009. In 2009 verricht de provincie wel werkzaamheden en maakt zij naar verwachting forse aanvullende kosten die er aan bijdragen dat de provincie op 1 januari 2010 gereed is om de omgevingsvergunning te verlenen en te

handhaven. Ook vraagt de discussie over de omgevingsdiensten de nodige aandacht en werkzaamheden van de provincie. Ons voorstel is dan ook om € 80.000,- van het budget van 2008 over te hevelen naar het jaar 2009.

Verder stellen we voor een bedrag van € 200.000,- in te zetten voor het project Verkenning omgevingsdienst Drenthe, als onderdeel van het uitvoeringsprogramma Bestuursakkoord.

P 5.18 Uitwerken aanbevelingen symposium Samen werken aan natuur en landschap in Drenthe.

Door personele omstandigheden is in het kader van het project Realisatie natuur in Drenthe 2 € 40.000,- minder besteed dan voorzien. Dit bedrag is 2009 weer nodig om de opgelopen achterstand in te lopen. Ons voorstel is dan ook om € 40.000,- van het budget van 2008 over te hevelen naar het jaar 2009.

P 5.23 Vitaal Platteland

Het budget bestemd voor 2008 (€ 500.000,-) zal besteed worden. Van de beschikbare middelen vanuit 2007 zal een deel besteed worden. Het totaal beschikbare budget wordt met € 400.000,- afgeraamd tot € 600.000,-. Er is sprake van een grote afhankelijkheid van de projectontwikkeling en cofinanciering van de gemeenten, waardoor planning lastig is.

P 5.24 Herijking ontwikkelingsperspectief Veenkoloniën

Het project Inplaatsing melkveehouderij in de Veenkoloniën heeft door planologische en milieuprocedures vertraging opgelopen. Het gaat hier om een geoormerkte bijdrage van het ministerie van LNV waarvoor de provincie tot 1 oktober 2009 de tijd heeft gekregen om uitgaven te doen. Het is niet in te schatten hoe hoog de realisatie van dit budget per 31 december 2008 zal zijn, omdat we in hoge mate afhankelijk zijn van derden.

Toelichting op afwijkingen going concern

Per saldo wordt voor programma 5 een positief saldo van € 2.136.317,- verwacht. Dit saldo wordt veroorzaakt door een reeks van mee- en tegenvallers. De meest opvallende afwijkingen van de planning zijn de volgende:

Product Waterhuishouding

Bijdrage waterschappen muskusrattenbestrijding/bijdrage in kosten beverratbestrijding

Met ingang van het boekjaar 2008 zijn extra middelen noodzakelijk. Aangezien de bedragen verbonden aan de bestrijding van muskus- en beverratten jaarlijks ongeveer gelijk zijn, dient ook het bedrag in de begroting voor 2008 en latere jaren structureel te worden verhoogd. Voorgesteld wordt het budget voor muskusratten met € 12.344,- en het budget voor beverratten met € 17.062,- te verhogen. Provinciale Staten hebben in 2007 in een herzien delegatie besluit met de waterschappen afgesproken dat de vanaf 2008 de financiering van de muskusrattenbestrijding via een lumpsum regeling uit te voeren. In het delegatiebesluit zijn ondermeer afspraken gemaakt over een jaarlijkse indexering.

In de Invoeringswet voor de Waterwet is opgenomen dat de muskusrattenbestrijding onderdeel uitmaakt van het watersysteembeheer en daarmee een uitvoeringstaak van de waterschappen is. De afspraken die in 2007 met de waterschappen zijn gemaakt moeten met de invoering van de Waterwet opnieuw tegen het licht worden gehouden. De Waterwet treedt eind 2009 in werking.

Kosten uitvoering Grondwaterwet

In 2008 moeten de volgende kosten door de provincie worden betaald.

- Project Watersense € 280.000,--
- Automatisering grondwatermeetnet € 150.000,--
- Optimalisering Meetnet verdroging € 50.000,--
- Uitvoering maatregelen waterbesparing EMTEC € 150.000,--

Het te verwachten resultaat zal ca. € 700.000,-- bedragen. Dit levert een tekort op van € 130.000,--.

Voorgesteld wordt dit bedrag als extra uitgave in de begroting op te nemen.

Product Bodem

Bijdragen sanering gasfabriekterreinen

Voor 2008 staat een eigen provinciale bijdrage van € 476.455,-- op de begroting. Dit bedrag is gereserveerd als bijdrage voor de sanering van de voormalige gasfabriek in Assen. Op 15 november 2007 is de intentieovereenkomst sanering voormalig gasfabriekterrein Witterstraat te Assen ondertekend door gemeente, provincie en Essent. Voorzien was dat begin 2008 de saneringsovereenkomst zou worden ondertekend en dat de sanering zou starten in 2008. De afhandeling van de verhuizing van het Draaiorgelmuseum én het realiseren van een oplossing voor het verplaatsen van gasleidingen heeft ertoe geleid dat pas medio augustus een saneringsplan ter instemming kon worden ingediend. De aanbesteding zal naar verwachting eind 2008 plaats gaan vinden, waarna begin 2009 met de sanering zal worden aangevangen. De eigen provinciale bijdrage zal ter beschikking worden gesteld nadat de sanering daadwerkelijk is gestart. Voorgesteld wordt het gehele bedrag over te hevelen naar 2009.

Kosten uitvoering bodemsaneringsprogramma/ontvangsten van derden in verband met bodemsanering

Verwacht wordt dat er dit jaar € 621.584,-- meer wordt uitgegeven dan begroot, vanwege de sanering van een omvangrijk project Wijk Esweg te Veenhuizen. Deze uitgaven zullen volledig worden gedekt door ontvangsten van derden.

Bijdragen gemeenten in kosten bodemsaneringen

De bijdrage van gemeenten in de kosten van bodemsaneringen moet naar beneden worden bijgesteld. Sinds 2006 zijn gemeenten niet meer verplicht om bij te dragen in de kosten van bodemsaneringen, dit is alleen nog op vrijwillige basis. De verwachte bijdrage is geen € 200.000,--, maar € 31.926,--.

Bijdragen rijk in kosten bodemsaneringen

Sinds 1 januari 2008 vergoedt het rijk de kosten van bodemsaneringen, exclusief btw. De begrote inkomst dient dan ook naar beneden te worden bijgesteld. De verwachte bijdrage is geen € 2.471.600,-- maar € 2.333.729,--.

Om de provinciale begroting aan te passen aan de gewijzigde situatie moet nog een aantal correcties aan de batenkant plaatsvinden. Al met al heeft de nettering van het WBB-budget een negatief resultaat van € 498.000,-- als gevolg.

Product Plattelandsontwikkeling (pMJP)

Het pMJP is een meerjarenuitvoeringsprogramma van 2007 tot en met 2013. De nu voorgestelde begrotingswijziging 2008 is de resultante een verbetering in het beheer van het programma. In plaats van een rekenkundige spreiding over de 7 PMJP jaren is 2008 nu gebaseerd op een realistische programmering. De planning en programmering worden verder verbeterd, zodat vanaf 2009 meer realistische prognoses per jaarschijf en prestatie ontstaan, zowel in geld als wat betreft de prestatierealisatie. De verwachte onderschrijding in het provinciaal aandeel ILG 2008 ad €2,7 miljoen wordt gereserveerd in de bestemmingsreserve provinciaal aandeel ILG om de meer benodigde financiering in volgende jaren te kunnen opvangen.

De realisatie van de doelstellingen landschap en natuur (onder andere verwerving EHS) loopt goed. Prestaties zoals milieutekorten, recreatie en toerisme en de impuls sociaaleconomische vitalisering komen langzamer op gang. De uitvoering van deze prestaties wordt geïntensiveerd.. De verwachte uitgaven voor de impuls sociaal economische vitalisering bedraagt € 600.000,-- . Het positieve resultaat van € 400.000,-- wordt, met de bovengenoemde € 2,7 miljoen, gestort in de reserve *Provinciaal aandeel ILG*.

Programma 6. Middelen

- Belangrijkste resultaten
- De reorganisatie is in de eerste helft van dit jaar formeel afgerond. Aan de nieuwe organisatiestructuur is op alle niveau's invulling gegeven: de directie is compleet, de strategisch managers zijn benoemd, vrijwel alle teamleiders zijn benoemd en alle medewerkers zijn geplaatst. Dit alles is gebeurd in goede samenwerking en harmonie met de Ondernemingsraad en het Georganiseerd Overleg. De basis voor een slagvaardige, compacte en flexibele organisatie gericht op de primaire taakstelling van de provincie is gelegd. De eerste stappen om te komen tot een overhead van maximaal 35% van de totale formatie zijn gezet, waardoor de focus van de organisatie zich meer kan richten op de primaire processen.
- De structuurverandering is nadrukkelijk ondersteunend aan de gewenste cultuurverandering. Deze cultuurverandering is in 2008 verder opgepakt in het kader van het programma Samen Sterker in Actie! Dit programma richt zich onder meer op effectievere samenwerking in teams, meer inspirerend en teamgericht leiderschap, grotere externe gerichtheid en professionaliteit van de medewerkers en methodischer werken in programma's en projecten. Zo is in de tweede helft van 2008 een start gemaakt met het Management Development-programma voor alle leidinggevendenden en is organisatiebreed een strategische personeelsplanning gemaakt voor de komende jaren. Dat laatste is van groot belang gezien ontwikkelingen als vergrijzing en ontgroening van ons personeelsbestand.
- Ook met het oog op de ontwikkelingen voortkomend uit het bestuursakkoord rijk-provincies, wil de provincie zich ontwikkelen tot een organisatie die de ambities van het bestuur steeds slimmer, integraler en professioneler waarmaakt. Voor vrijwel alle complexe P-dossiers is inmiddels een passende oplossing gevonden. Er rest nu nog een zeer beperkt aantal zeer complexe P-dossiers. In het kader van het mobiliteitsprogramma Locomotion is een tweede loopbaantrein opgestart. De resultaten van de eerste loopbaantrein zijn positief. Het programma Drentalenten verloopt naar wens.
- Provinciehuis van Morgen Dit Programma kent drie projecten: Revitalisering, Digitaal Drenthe en Tijdelijke huisvesting. Hieronder volgt voor elk onderdeel de stand van zaken in 2008. Voor de inventarisatie van wensen en behoeftes op het gebied van de nieuwe werkplek (fysiek) en de nieuwe manier van werken (activiteitsgerelateerd) zijn voor alle afdelingen en eenheden interactieve workshops georganiseerd.
- Revitalisering Het project revitalisering heeft tot nog toe geresulteerd in de aanwijzing van de architect en van de installatieadviseur. In samenspraak met de organisatie is het vlekkenplan (een overzicht van de 'vlekken' van de verschillende organisatorische eenheden in het gebouw) opgeleverd en is de eerste aanzet van het Voorlopig Ontwerp gereed. Deze zal eind 2008 gereed zijn. Hierbij wordt uitgegaan van de synergie tussen het huisvestingsconcept en het provinciehuis als voorbeeldproject voor klimaat & energie.
- Digitalisering Binnen dit project is gestart met het opnieuw en slimmer beschrijven van alle werkprocessen. Dit om volledig digitaal werken mogelijk te maken. Dit is een voorwaarde voor activiteitsgerelateerd en flexibel werken. Het werkproces Factuurafhandeling is eind 2008 gereed voor gebruik en met de processen GS&PS-procedure en Subsidieverstrekking wordt nog dit jaar gestart.
- Tijdelijke huisvesting Hiervoor is het gebouw Lauwers 1 te Assen gehuurd. In mei 2009 kan dit gebouw in gebruik worden genomen om te dienen als tijdelijke huisvesting voor circa 200 medewerkers. Op dit moment is de Arbo-toets gereed en worden voorbereidingen getroffen voor de verhuizing op basis van een verhuisplan. Voor de interne verhuizingen wordt gewerkt met een schuifplan. Hierbij wordt rekening gehouden met alle gebruikers.

Ontwikkelingen

P-6.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

De opcenten op de motorrijtuigenbelasting (MRB) als provinciaal belastinggebied zijn op dit moment onderwerp van discussie. Dit als gevolg van de ophanden zijnde vervanging van de motorrijtuigenbelasting door het zogenoemde "rekeningrijden". Als gevolg van deze ontwikkeling wordt meer in het algemeen gekeken naar het toekomstige provinciale belastinggebied en ook naar de financiële consequenties die een wijziging hiervan zou kunnen hebben.

Op nationaal niveau is momenteel ook een discussie gaande over een herziening van de verdeelsystematiek voor de algemene uitkering uit het Provinciefonds. Ook de omvang van de algemene uitkering staat ter discussie. De Raad voor de financiële verhoudingen zal hier onderzoek naar verrichten.

Een meerderheid van de aandeelhouders van Essent heeft ingestemd met de strategie voor het commerciële deel van Essent, het productie- en leveringsbedrijf, om op termijn aansluiting te zoeken bij een internationale partner. Dit betekent vervreemding van de aandelen op korte termijn. Drenthe moet als relatief kleine aandeelhouder nog een besluit nemen over mogelijke vervreemding van de aandelen Essent.

Alle hiervoor genoemde ontwikkelingen zullen naar verwachting geen financiële consequenties voor 2008 met zich meebrengen.

Afwijkingen/voortgang prioriteiten

P-6.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Afwijkingen/voortgang op prioriteiten van 2008.	
Prioriteiten	Afwijkingen/voortgang
6.1 Organisatieontwikkeling	Een beperkt aantal zeer complexe P-dossiers zal niet in 2008 van een passende oplossing kunnen worden voorzien.
6.2 Digitalisering	<p><i>Project digitalisering</i> Met de digitalisering van post, stukkenstroom en archieven is begonnen conform het vastgestelde projectplan Digitalisering 'Drenthe Digitaal'. Dat betekent dat de uitvoering verloopt zoals in dat projectplan voorzien. Echter, er is sprake van een verschuiving van de planning in de tijd, omdat de begroting destijds was gebaseerd op een ander projectplan met een andere planning dan die uiteindelijk met het projectplan Digitalisering is vastgesteld. Met andere woorden, de resultaten zoals in het projectplan Digitalisering geformuleerd zijn behaald, echter die stroken niet geheel meer met de beoogde resultaten voor de prioriteit Digitalisering zoals opgenomen in de begroting.</p> <p><i>Investerings ICT binnen deze prioriteit</i> De vervanging van het personeelssysteem is nog niet gestart. Stroomlijning van bedrijfsvoeringsystemen is een rijdende trein, voortdurend zijn we hier mee bezig.</p> <p>Uitwijkvoorzieningen worden meegenomen in het ontwerp van de ICT-omgeving van de nieuwe werkplek. Alleen een technisch uitwijk is niet voldoende.</p>
6.4 Proceskosten	Voor inzet van prioriteiten rond product Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting zullen gelden stellen wij voor beschikbare gelden in 2009 in te zetten.

Financieel overzicht prioriteiten

Programma 6. Middelen	1	2	3	4	5
	Realisatie 2007	Primitieve begroting 2008	Begroting 2008 na wijziging	Realisatie 2008	Verwacht resultaat 2008
P6.01 Organisatieontwikkeling	1.078.038	2.500.000	5.371.962	874.028	4.571.962
P6.02 Digitalisering	366.297	1.050.000	1.368.264	237.832	468.264
P6.04 Proceskosten	50.000	1.850.000	1.850.000	460.628	1.675.000
Totaal prioriteiten	1.494.335	5.400.000	8.590.226	1.572.488	6.715.226

P 6.01 Organisatieontwikkeling

In het kader van de organisatieontwikkeling was de planning om in 2008 daadwerkelijk voor alle resterende complexe P-dossiers een passende oplossing te vinden. Er resteert echter nog een beperkt aantal zeer complexe P-dossiers. Het vinden van geschikte oplossingen voor deze dossiers kost meer tijd dan verwacht ondanks de voortvarendheid waarmee deze dossiers zijn opgepakt. Het voorstel is dan ook om een bedrag van € 800.000,-- naar 2009 over te hevelen.

P 6.02 Digitalisering

Het resultaat van Digitalisering wijkt substantieel af van de begroting. De reden hiervoor is dat het project Digitalisering weliswaar volledig, zowel qua planning, bereikte resultaten als besteding van het budget, volgens het vastgestelde Projectplan Drenthe Digitaal verloopt. Echter de budgetten zijn gebaseerd op een eerder projectplan dat een andere planning kende. Dat betekent dat de uitgaven volgens een andere planning verlopen dan in het eerdere projectplan werd voorzien. Daarom stellen we voor een bedrag van € 850.000,-- over te hevelen naar 2009. In 1e bestuursrapportage 2009 zal de meerjarige verdeling van budgetten over de komende jaren worden voorgesteld.

Exploitatiekosten

Onder het budget voor prioriteit 6.02 Digitalisering is een structureel bedrag opgenomen voor exploitatiekosten (licentie en beheer- en onderhoudskosten en dergelijke) voor de nieuwe digitaliseringssystemen. Dit deel van het budgetbedrag is gebaseerd op langere termijn; de verwachting is dat voor 2008 de exploitatiekosten € 50.000,-- eenmalig lager uitvallen.

P 6.04 Proceskosten

Voor proceskosten 2008 is een budget van € 1.850.000,-- beschikbaar gesteld. De verwachting is dat een bedrag van € 175.000,-- niet nodig zal zijn in 2008. Daarom stellen wij voor dit bedrag naar 2009 over te hevelen.

Toelichting op afwijkingen going concern

Per saldo wordt voor programma 6 een positief saldo van € 2.679.059,-- verwacht waar het gaat om het product Financiering en algemene dekkingsmiddelen en apparaatskosten. Dit saldo wordt veroorzaakt door een reeks van mee- en tegenvallers. De meest opvallende afwijkingen van de planning zijn de volgende worden hierna toegelicht. Vervolgens wordt nog een overzicht gegeven van de mutaties in reserves.

Product Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Tijdelijke huisvesting

Voor tijdelijke huisvesting worden dit jaar nauwelijks kosten gemaakt. Het pand Lauwers 1 in Assen wordt vanaf 1 januari 2009 gehuurd en dan beginnen we met de voorbereidingen om ongeveer 200 medewerkers van tijdelijke kantoorruimte te voorzien. De dan te maken kosten betreffen vooral inrichtingskosten en huurkosten. Doordat later wordt begonnen met de revitalisering dan

oorspronkelijk voorzien is het budget in 2011 nodig. We stellen voor om een bedrag van € 531.000,-- over te hevelen naar 2011, omdat voor de jaren 2009 en 2010 reeds incidenteel budget van € 533.333,-- per jaar beschikbaar is, maar voor 2011 nog niet.

Verbetering IT-huishouding digitalisering

Het resultaat voor Verbetering IT-huishouding digitalisering wijkt substantieel af van de begroting. De verbetering van de IT-huishouding maakt deel uit van het project Digitalisering. Dit project verloopt volgens het vastgestelde Projectplan Drenthe digitaal, maar de budgetten gebaseerd zijn op een eerder projectplan dat een andere planning kende. Dat betekent dat de uitgaven volgens een andere planning verlopen dan in het eerdere projectplan werd voorzien. Daarom stellen we voor nu een bedrag van € 160.000,-- over te hevelen naar 2009. In de 1e bestuursrapportage 2009 zal de meerjarige verdeling van budgetten over de komende jaren worden voorgesteld.

Ontwikkeling van de frontoffice

In het laatste kwartaal van 2008 zal gestart worden met het realiseren van een integrale frontoffice. Het is onderdeel van een strategisch doel van de interne bedrijfsvoering van de provinciale organisatie en een concrete invulling van klantgericht werken. Het zwaartepunt van de feitelijke werkzaamheden en de daarmee samenhangende posten zal vallen in 2009. Voorgesteld wordt voor dit doel € 123.000,-- over te hevelen naar het jaar 2009.

Advertentiekosten communicatie voor GS als voor PS

Wij verwachten een overschrijding van € 100.000,--. De overschrijding is als volgt te verklaren:

- Het raamcontract voor advertenties dat wij met 8 andere provincies afgesloten hebben, en dat naar verwachting een korting van 10% zal opleveren, is nog niet doorgevoerd;
- Er is sprake van meer wettelijk verplichte publicaties dan waar van te voren rekening mee is gehouden.

Controlekosten accountant

Wij hebben een extern onderzoek laten uitvoeren door een accountant naar de bedrijfsvoering van de stichting Euro Champ. Met de kosten daarvan is geen rekening gehouden in het budget voor accountantskosten. Een verhoging met € 35.000,-- is daarom noodzakelijk.

Personeels- en salarisadministratie

Om managementinformatie op een adequaat niveau te krijgen en te houden moeten regelmatig extra diensten worden verricht door de leverancier van de software. Het huidige krediet van € 47.804,-- moet daarom structureel verhoogd worden met € 7.196,-- tot € 55.000,--.

Kinderopvang

De financieringswijze van de kinderopvang is gewijzigd. De werkgeversbijdrage is nu een opslagpercentage op de sociale premies. Daarom is het structurele budget van € 191.234,-- niet meer nodig en kan het worden afgeamd.

Opgebouwde pensioenrechten gedeputeerden

Als afkoopsom voor overname van opgebouwde pensioenrechten van de huidige gedeputeerden hebben wij een bedrag van € 704.196,-- ontvangen. De pensioenen die gedeputeerden opbouwen tijdens hun actieve periode bij de provincie zijn niet ondergebracht bij een pensioenfonds, maar worden door de provincie betaald uit de exploitatiebegroting. Door de provincies wordt daar verschillend mee om gegaan. Er zijn provincie die voor pensioenverplichtingen een voorziening hebben getroffen. De commissie Dijkstal heeft in haar rapport Advies modernisering en fondsvorming

politieke pensioenen geadviseerd over te gaan naar een systeem van kapitaaldekking met een koppeling aan het ABP. Wij onderschrijven dat advies.

Om op de vermoedelijke ingangsdatum (2011) voldoende middelen te hebben om over te dragen aan het fonds stellen wij voor om het ontvangen bedrag van €704.196,-- te storten in een nieuw te vormen voorziening. De noodzakelijke omvang van die voorziening is nog niet bekend. Bij de jaarrekening zullen we voorstellen doen over de manier hoe we die voorziening op het noodzakelijke niveau brengen.

Detachering medewerkers

In het geraamde bedrag voor apparaatskosten zijn de loonkosten, inclusief een daarop te realiseren "inverdieneffect" van €750.000,-- begrepen. Een aantal medewerkers dat moet bijdragen aan de realisatie van dat bedrag is echter nog in provinciale dienst. In afwachting van een definitief vertrek is een aantal gedetacheerd. Daarmee wordt een extra inkomst gegenereerd van €511.000,--. Wij stellen voor deze extra inkomst te gebruiken voor verhoging van het budget voor loonkosten.

Rente van belegd kasgeld

De rente-inkomsten in 2008 zullen naar verwachting €939.672,-- hoger worden dan aanvankelijk begroot. Dit betekent dat de totale rente-inkomsten €7.000.000,-- zullen bedragen. De oorzaak daarvan is dat in de begroting rekening is gehouden met een gemiddeld uitgezet saldo van ruim €134 miljoen. Het werkelijk gemiddeld uitgezet saldo tot en met juli 2008 bedraagt ruim €143 miljoen. Hierdoor worden extra rente-inkomsten gegenereerd. Daarnaast is de Euribor dit jaar gestegen. In de begroting is aangenomen dat er op de uitzettingen een rendement van 4% behaald wordt. Het werkelijk gemiddeld rendement op deposito's die dit jaar vervallen, is 4,61%. Deze nieuwe gegevens leiden tot een toevoeging aan de rente-inkomsten van circa €350.000,--. Ook het gemiddelde saldo op de groenfondsen rekening ten behoeve van het ILG is hoger dan aangenomen in de oorspronkelijke begroting. Er is rekening gehouden met een gemiddeld saldo van ruim €17 miljoen, terwijl het werkelijk gemiddeld saldo tot en met mei 2008 ruim €22 miljoen bedraagt, hetgeen extra rente-inkomsten genereert. Ook bij de Groenfondsen rekening is een stijging van het rendement zichtbaar. Begroot is 4% terwijl het werkelijk rendement gemiddeld 4,5% is. Uitgaande van deze gegevens wordt rekening gehouden met een toevoeging van circa €590.000,--.

Dividend beleggingsfondsen

De dividenden voor de beleggingsfondsen van APG (voorheen Loyalis) zijn inmiddels bekend. Begroot is een opbrengst van €525.000,-- en gerealiseerd is een opbrengst van €740.500,--. Dat betekent een verhoging van €215.500,-- op de oorspronkelijke begroting.

Dividend van de aandelen in de BNG

De dividenduitkering van de BNG is bekend. Begroot is een opbrengst van €203.580,-- en gerealiseerd is een opbrengst van €153.563,--. Dat betekent een verlaging van €50.017,-- van het oorspronkelijke geraamde bedrag.

Reserve mutaties

Reserve provinciaal aandeel ILG

De verwachte storting reserve eigen aandeel ILG bedraagt €3.120.116,--.

Vaarweg Meppel-De Punt

De verwachting is dat bij de vaarweg Meppel-De Punt het restantbudget €47.000,-- bedraagt, voorgesteld wordt dit toe te voegen aan de reserve vaarweg Meppel-De Punt.

Achterstallig onderhoud en verbeteringswerken N34

De reconstructie van de N34 is een groot project over meerdere jaren. De betalingen hangen mede af van de planning van de aannemer. In verband met de ontwikkelingen rond Ees zal een deel van de reconstructie naar achter verschuiven. € 3.000.000,-- wordt doorgeschoven naar 2009. Het bedrag dat in 2008 niet nodig is wordt teruggestort in de Reserve achterstallig onderhoud en verbeteringswerken N34.

Reserve grondwater

We verwachten dat de kosten uitvoering Grondwaterwet een tekort opleveren van € 130.000,--. Voorgesteld wordt dit bedrag als extra uitgave in de begroting op te nemen ten laste van de reserve.

Reserve Stimuleringsfonds Drentse projecten

In 2008 is door uw staten tot nu toe € 9,5 miljoen aan cofinanciering beschikbaar gesteld (via de reserve Versterking economische structuur). Hiervan is € 3 miljoen afkomstig uit het Stimuleringsfonds Drentse projecten (Voorjaarsnota 2008); deze bijdrage wordt nu in de Begroting 2008 opgenomen. Het totale bedrag zal in 2008 geheel gecommitteerd zijn in projecten. De belangrijkste hiervan zijn tot nu toe het Drents innovatief actieprogramma (€ 3 miljoen voor de periode 2008-2010), de Subsidieregeling toerisme natuurlijk (STINAT; € 4,5 miljoen voor de periode 2008-2010) en Sensor Universe (€ 1,3 miljoen).

Reserve Stads- en dorpsvernieuwing

Het doel waarvoor we destijds de reserve Stads- en dorpsvernieuwing instelden, is gehaald, tegen lagere kosten dan geraamd. Er zijn reeds nadere afspraken gemaakt met het ministerie en de verschillende gemeenten over de inzet van het saldo van € 561.890,--. In 2008 zullen deze middelen worden besteed. De reserve wordt daarna opgeheven.

Saldireserve

Voorgesteld wordt om een bedrag van € 5.175.455,-- voor overhevelingen in te zetten.

Bijlage 1

Recapitulatie 4e wijziging begroting 2008 die bestaat uit de 6e, 7e en 8e wijziging van de Productenraming 2008.

Korte toelichting op de in de 6e wijziging van de Productenraming 2008 opgenomen posten

Gedeputeerde staten

Voor de premie van de ongevallenverzekering van de leden van het college van gedeputeerde staten voor de periode juli 2008 tot juli 2013 is een nota ontvangen van € 8.878,--. In de Begroting 2007 was hiervoor een bedrag geraamd en toen dus niet besteed.

Kapitaallasten investeringen

Er is een nieuw overzicht gemaakt van de kapitaallasten van de nog niet afgeschreven investeringen. Deze nieuwe berekening levert, omdat een aantal investeringen later worden gerealiseerd dan gepland, in 2008 in totaal een voordeel op van € 1.130.882,--. Van dit bedrag komt € 276.738,-- ten gunste van de reserve Investeringsverkeer en vervoer, zodat het netto-resultaat hiervan in 2008 € 854.144,-- bedraagt.

Subsidie RTV Drenthe

In IPO-verband is de index voor de subsidiëring van de regionale omroepen voor 2009 vastgesteld op 5%. Een en ander betekent voor het budget voor RTV-Drenthe een aanpassing met een bedrag van € 176.753,-- in 2009, een bedrag van € 282.253,-- in 2010 en een bedrag van € 292.556,-- in 2011.

Extra budget omgevingsbeleid

In hun vergadering van 24 juni jl. stemde het college van gedeputeerde staten in met het projectplan voor uitvoering van de 2e fase nieuw omgevingsbeleid. De totale kosten van dit project bedragen € 315.000,-- die als volgt over de jaren 2008 tot en met 2010 zijn verdeeld.

2008	€ 296.000,--
2009	- 5.000,--
2010	- 50.000,--
Totaal	€ 315.000,--

Uitkering Provinciefonds

Met name als gevolg van hogere accessen geeft de juni circulaire 2008 ten opzichte van de september-circulaire 2007 voor de provincie Drenthe een hogere uitkering te zien van:

2008	€ 227.425,--
2009	€ 1.249.436,--
2010	€ 1.031.405,--
2011	€ 480.771,--

Resumerend ziet de specificatie van het in de inleiding reeds genoemde resultaat van deze wijziging er als volgt uit:

Omschrijving	2008	2009	2010	2011
Ongevallenverzekering leden GS	8.878	-	-	-
Kapitaallasten	- 1.130.882	- 535.874	- 387.820	- 388.252
Subsidie RTV Drenthe	-	176.753	282.253	292.556
(Extra) budget omgevingsbeleid	296.000	5.000	50.000	-
Uitkering Provinciefonds	- 227.425	- 1.249.436	- 1.031.405	- 480.771
Totaal	- 1.053.429	- 1.603.557	- 1.086.972	- 576.467

Korte toelichting op de in de 7e wijziging van de Productenraming 2008 opgenomen posten

Opheffing reserves

Bij de vaststelling van de Voorjaarsnota 2008 hebben de staten besloten een aantal reserves op te heffen. Het betreft hier onder meer de Reserve vitaal platteland, de Reserve stedelijke vernieuwing, de Reserve nationaal milieubeleidsplan, de Reserve flexibel beleid, de Reserve wegenbeheer en de Reserve Z.O.-Drentse vaarwegen.

Tevens is bepaald dat het saldo van de Reserve vitaal platteland wordt toegevoegd aan de Reserve provinciaal aandeel ILG en dat de saldi van de overige hiervoor genoemde reserves wordt toegevoegd aan de Reserve stimuleringsfonds Drentse projecten. In de bijgevoegde wijziging is het vorenstaande verwerkt.

Huur Drents Museum

De begrotingspost Huur Drents Museum is geraamd inclusief btw. De ontvangen btw wordt verrekend met de af te dragen btw en wordt dus als zodanig niet functioneel toegerekend.

In deze wijziging is deze omissie hersteld.

Omschrijving	2008	2009	2010	2011
Diverse reserves	- 741.475	- 284.130	- 394.570	
Reserve Stimuleringsfonds Drentse projecten	741.475	284.130	394.570	
Ontvangen huur Drents Museum	- 107.273	- 107.273	- 107.273	- 107.273
Totaal	- 107.273	- 107.273	- 107.273	- 107.273

Korte toelichting op de in de 8e wijziging van de Productenraming 2008 opgenomen posten

Een overschot aan middelen Investerings Verkeer en Vervoer is ten onrechte toegevoegd aan de Voorziening brede doeluitkering (BDU). In deze wijziging is dit hersteld.

De bijdrage aan de Stichting Landschapsbeheer Drenthe is nog geraamd op het product P-5.5 Natuur en Landschap. Omdat de bijdrage nu deel uitmaakt van de ILG-middelen is het gewenst de bijdrage onder te brengen in product Plattelandsontwikkeling (pMJP).

Omschrijving	2008	2009	2010	2011
Voorziening brede doeluitkering (BDU)	- 254.700			
Middelen Investerings Verkeer en Vervoer	254.700			
Stichting Landschapsbeheer Drenthe	- 958.291	- 958.291	- 958.291	- 958.291
Stichting Landschapsbeheer Drenthe	- 958.291	- 958.291	- 958.291	- 958.291
Totaal	0	0	0	0

Bijlage 2**Recapitulatie met de 5e wijziging Begroting 2008, die bestaat uit de 9e wijziging van de productenraming 2008**

Prioriteiten	2008	2009	2010	2011
P1.03 Grotere betrokkenheid burgers, bedrijven en organisaties bij provinciaal beleid	-311.000			
P1.04 Profilering provincie Drenthe	-150.000			
P1.05 Digitale ontsluiting informatie: project Burger en provincie	-150.000			
P2.07 Versterken culturele infrastructuur Drenthe	2.400.000			
P2.08 Vergroten cultuurparticipatie				
P3.02 Tegengaan (verdere) verrommeling landschap	-400.000			
P5.01 Opgaven voor wateroverlast en watertekort, realisatie waterwinbergingsgebieden en combineren "	-20.000			
P5.02 Grote stap zetten in bestrijding van verdroging in gebieden met hoogste prioriteit				
P5.07 Actualisering bodemkaart	-125.000			
P5.09 Terugdringen uitstoot ammoniak bij EHS				
P5.11 Taakstelling waterbedrijven	-500.000			
P5.12 Impuls voor duurzame kwaliteit leefomgeving	-80.000			
P5.14 Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit	-75.000			
P5.16 Inpassing veranderende EU- en nationale wetgeving	120.000			
P5.18 Uitwerken aanbevelingen symposium "Samen werken aan natuur en landschap in Drenthe"	-40.000			
P5.23 Vitaal Platteland	-400.000			
P6.01 Organisatieontwikkeling	-800.000			
P6.02 Digitalisering	-900.000			
P6.04 Proceskosten	-175.000			
	-1.606.000	0	0	0

Producten	2008	2009	2010	2011
P-1.0 Provinciale staten	-42.930			
P-1.1 Bestuurlijke aangelegenheden	-78.028			
P-2.0 Ontwikkeling CWZ-beleid	5.100			
P-2.3 Wonen en leefomgeving				
P-2.4 Participatie				
P-2.5 Parels van Drenthe	89.440			
P-3.0 Verkeer	-3.060.000			
P-3.1 Beheer en onderhoud wegen	-1.200.000			
P-3.2 Beheer en onderhoud vaarwegen	-190.000			
P-3.3 Vervoer	-50.000			
P-3.4 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	74.977			
P-3.5 Stedelijke ontwikkeling	561.890			
P-4.0 Economie	2.950.666			
P-4.1 Toerisme en recreatie	40.244			
P-5.0 Waterhuishouding	135.541			
P-5.1 Milieubeleid	-21.583			
P-5.2 Bodem	511.178			
P-5.3 Vergunningverlening	-8.702			
P-5.5 Natuur en Landschap	1.037.194			
P-5.6 Plattelandsontwikkeling (pMJP)	-3.789.945			
P-6.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	-2.679.059			
P-6.1 Reserve mutaties	7.320.017			
	1.606.000	0	0	0

5e wijziging Begroting 2008, die bestaat uit de 9e wijziging van de productenraming 2008

PROGRAMMA	PROGRAMMA 1. DE PROVINCIE DOËT ER TOE!			
	2008	2009	2010	2011
Financieel overzicht prioriteiten				
Lasten voor wijziging	915.000	847.750	538.313	506.375
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	915.000	847.750	538.313	506.375
Lasten wijziging per prioriteit				
P1.03 Grotere betrokkenheid burgers, bedrijven en organisaties bij provinciaal beleid	-311.000			
P1.04 Profilering provincie Drenthe	-150.000			
P1.05 Digitale ontsluiting informatie: project Burger en provincie	-150.000			
Baten wijziging per prioriteit				
Lasten na wijziging	304.000	847.750	538.313	506.375
Baten na wijziging				
Saldo na wijziging	304.000	847.750	538.313	506.375
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	2.752.588	2.806.558	2.875.285	2.937.520
Baten voor wijziging	12.000	12.000	12.000	12.000
Saldo voor wijziging	2.740.588	2.794.558	2.863.285	2.925.520
Lasten wijziging per product				
P-1.0 Provinciale staten	-42.930			
P-1.1 Bestuurlijke aangelegenheden	-78.028			
Baten wijziging per product				
Lasten na wijziging	2.631.630	2.806.558	2.875.285	2.937.520
Baten na wijziging	12.000	12.000	12.000	12.000
Saldo na wijziging	2.619.630	2.794.558	2.863.285	2.925.520
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	2.935.630	3.654.308	3.413.598	3.443.895
Baten na wijziging	12.000	12.000	12.000	12.000
Saldo na wijziging	2.923.630	3.642.308	3.401.598	3.431.895

PROGRAMMA

PROGRAMMA 2. SAMENLEVING MET SAMENHANG

	2008	2009	2010	2011
Financieel overzicht prioriteiten				
Lasten voor wijziging	3.584.765	5.461.300	5.143.500	4.678.500
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	3.584.765	5.461.300	5.143.500	4.678.500
Lasten wijziging per prioriteit				
P2.07 Versterken culturele infrastructuur Drenthe	2.400.000			
P2.08 Vergroten cultuurparticipatie				
Baten wijziging per prioriteit				
Lasten na wijziging	5.984.765	5.461.300	5.143.500	4.678.500
Baten na wijziging				
Saldo na wijziging	5.984.765	5.461.300	5.143.500	4.678.500
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	59.918.722	56.833.179	58.004.562	59.241.021
Baten voor wijziging	34.321.715	31.493.791	31.482.917	31.488.560
Saldo voor wijziging	25.597.007	25.339.388	26.521.645	27.752.461
Lasten wijziging per product				
P-2.0 Ontwikkeling CWZ-beleid	5.100			
P-2.3 Wonen en leefomgeving	100.000			
P-2.4 Participatie				
P-2.5 Parels van Drenthe	-105.000			
Baten wijziging per product				
P-2.3 Wonen en leefomgeving	100.000			
P-2.5 Parels van Drenthe	-194.440			
Lasten na wijziging	59.918.822	56.833.179	58.004.562	59.241.021
Baten na wijziging	34.227.275	31.493.791	31.482.917	31.488.560
Saldo na wijziging	25.691.547	25.339.388	26.521.645	27.752.461
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	65.903.587	62.294.479	63.148.062	63.919.521
Baten na wijziging	34.227.275	31.493.791	31.482.917	31.488.560
Saldo na wijziging	31.676.312	30.800.688	31.665.145	32.430.961

PROGRAMMA

PROGRAMMA 3. RUIMTE EN BEREIKBAARHEID

	2008	2009	2010	2011
Financieel overzicht prioriteiten				
Lasten voor wijziging	604.500	704.500	3.204.500	5.511.500
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	604.500	704.500	3.204.500	5.511.500
Lasten wijziging per prioriteit				
P3.02 Tegengaan (verdere) verrommeling landschap	-400.000			
Baten wijziging per prioriteit				
Lasten na wijziging	204.500	704.500	3.204.500	5.511.500
Baten na wijziging				
Saldo na wijziging	204.500	704.500	3.204.500	5.511.500
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	85.351.792	55.569.221	61.609.498	70.620.097
Baten voor wijziging	48.440.986	34.472.589	34.640.084	34.286.736
Saldo voor wijziging	36.910.806	21.096.632	26.969.414	36.333.361
Lasten wijziging per product				
P-3.0 Verkeer	-3.108.737			
P-3.1 Beheer en onderhoud wegen	-825.000			
P-3.2 Beheer en onderhoud vaarwegen	110.000			
P-3.3 Vervoer	-2.996.336			
P-3.4 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	74.977			
P-3.5 Stedelijke ontwikkeling	252.744			
Baten wijziging per product				
P-3.0 Verkeer	-48.737			
P-3.1 Beheer en onderhoud wegen	375.000			
P-3.2 Beheer en onderhoud vaarwegen	300.000			
P-3.3 Vervoer	-2.946.336			
P-3.5 Stedelijke ontwikkeling	-309.146			
Lasten na wijziging	78.859.440	55.569.221	61.609.498	70.620.097
Baten na wijziging	45.811.767	34.472.589	34.640.084	34.286.736
Saldo na wijziging	33.047.673	21.096.632	26.969.414	36.333.361
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	79.063.940	56.273.721	64.813.998	76.131.597
Baten na wijziging	45.811.767	34.472.589	34.640.084	34.286.736
Saldo na wijziging	33.252.173	21.801.132	30.173.914	41.844.861

PROGRAMMA

PROGRAMMA 4 KENNIS WÉRKT

	2008	2009	2010	2011
Financieel overzicht prioriteiten				
Lasten voor wijziging	1.355.000	1.355.000	1.355.000	1.330.000
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	1.355.000	1.355.000	1.355.000	1.330.000
Lasten wijziging per prioriteit				
Baten wijziging per prioriteit				
Lasten na wijziging	1.355.000	1.355.000	1.355.000	1.330.000
Baten na wijziging				
Saldo na wijziging	1.355.000	1.355.000	1.355.000	1.330.000
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	11.651.644	3.298.883	2.675.273	3.038.873
Baten voor wijziging	9.676.670	6.731.970	6.732.570	6.733.180
Saldo voor wijziging	1.974.974	-3.433.087	-4.057.297	-3.694.307
Lasten wijziging per product				
P-4.0 Economie	2.977.522			
P-4.1 Toerisme en recreatie	40.244			
Baten wijziging per product				
P-4.0 Economie	26.856			
Lasten na wijziging	14.669.410	3.298.883	2.675.273	3.038.873
Baten na wijziging	9.703.526	6.731.970	6.732.570	6.733.180
Saldo na wijziging	4.965.884	-3.433.087	-4.057.297	-3.694.307
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	16.024.410	4.653.883	4.030.273	4.368.873
Baten na wijziging	9.703.526	6.731.970	6.732.570	6.733.180
Saldo na wijziging	6.320.884	-2.078.087	-2.702.297	-2.364.307

PROGRAMMA

PROGRAMMA 5. LEEFOMGEVING

	2008	2009	2010	2011
Financieel overzicht prioriteiten				
Lasten voor wijziging	9.140.100	10.612.870	11.169.740	11.707.200
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	9.140.100	10.612.870	11.169.740	11.707.200
Lasten wijziging per prioriteit				
P5.01 Opgaven voor wateroverlast en watertekort, realisatie waterwinbergingsgeb.	-20.000			
P5.07 Actualisering bodemkaart	-125.000			
P5.11 Taakstelling waterbedrijven	-500.000			
P5.12 Impuls voor duurzame kwaliteit leefomgeving	-80.000			
P5.14 Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit	-75.000			
P5.16 Inpassing veranderende EU- en nationale wetgeving	120.000			
P5.18 Uitwerken aanbevelingen symposium "Samen werken aan natuur en landschap in Drenthe"	-40.000			
P5.23 Vitaal Platteland	-400.000			
Baten wijziging per prioriteit				
Lasten na wijziging	8.020.100	10.612.870	11.169.740	11.707.200
Baten na wijziging				
Saldo na wijziging	8.020.100	10.612.870	11.169.740	11.707.200
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	62.386.642	60.594.577	81.561.959	81.524.601
Baten voor wijziging	50.887.187	49.371.586	70.204.825	70.133.575
Saldo voor wijziging	11.499.455	11.222.991	11.357.134	11.391.026
Lasten wijziging per product				
P-5.0 Waterhuishouding	124.406			
P-5.2 Bodem	135.129			
P-5.3 Vergunningverlening	-54.080			
P-5.5 Natuur en Landschap	1.060.527			
P-5.6 Plattelandsontwikkeling (pMJP)	-20.917.999			
Baten wijziging per product				
P-5.0 Waterhuishouding	-11.135			
P-5.1 Milieubeleid	21.583			
P-5.2 Bodem	-376.049			
P-5.3 Vergunningverlening	-45.378			
P-5.5 Natuur en Landschap	23.333			
P-5.6 Plattelandsontwikkeling (pMJP)	-17.128.054			
Lasten na wijziging	42.734.625	60.594.577	81.561.959	81.524.601
Baten na wijziging	33.371.487	49.371.586	70.204.825	70.133.575
Saldo na wijziging	9.363.138	11.222.991	11.357.134	11.391.026
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	50.754.725	71.207.447	92.731.699	93.231.801
Baten na wijziging	33.371.487	49.371.586	70.204.825	70.133.575
Saldo na wijziging	17.383.238	21.835.861	22.526.874	23.098.226

PROGRAMMA

PROGRAMMA 6. MIDDELEN

	2008	2009	2010	2011
Financieel overzicht prioriteiten				
Lasten voor wijziging	8.590.226	2.002.250	902.063	1.151.406
Baten voor wijziging				
Saldo voor wijziging	8.590.226	2.002.250	902.063	1.151.406
Lasten wijziging per prioriteit				
P6.01 Organisatieontwikkeling	-800.000			
P6.02 Digitalisering	-900.000			
P6.04 Proceskosten	-175.000			
Baten wijziging per prioriteit				
Lasten na wijziging	6.715.226	2.002.250	902.063	1.151.406
Baten na wijziging				
Saldo na wijziging	6.715.226	2.002.250	902.063	1.151.406
Financieel overzicht producten				
Lasten voor wijziging	105.867.798	69.294.678	68.000.020	67.170.465
Baten voor wijziging	208.780.219	147.298.830	153.967.317	166.763.504
Saldo voor wijziging	-102.912.421	-78.004.152	-85.967.297	-99.593.039
Lasten wijziging per product				
P-6.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	-1.528.904			
P-6.1 Reserve mutaties	10.421.907			
Baten wijziging per product				
P-6.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	1.150.155			
P-6.1 Reserve mutaties	3.101.890			
Lasten na wijziging	114.760.801	69.294.678	68.000.020	67.170.465
Baten na wijziging	213.032.264	147.298.830	153.967.317	166.763.504
Saldo na wijziging	-98.271.463	-78.004.152	-85.967.297	-99.593.039
Totalen programma na wijziging				
Lasten na wijziging	121.476.027	71.296.928	68.902.083	68.321.871
Baten na wijziging	213.032.264	147.298.830	153.967.317	166.763.504
Saldo na wijziging	-91.556.237	-76.001.902	-85.065.234	-98.441.633

Bijlage 3**Financiële totaaloverzichten per programma "Wat heeft dat gekost"****Financieel overzicht prioriteiten**

Programma 1. De provincie doét er toe!	1	2	3	4	5
	Realisatie 2007	Primitieve begroting 2008	Begroting 2008 na wijziging	Realisatie 2008	Verwacht resultaat 2008
P1.03 Grotere betrokkenheid burgers, bedrijven en organisaties bij provinciaal beleid	6.070	225.000	415.000	3.395	104.000
P1.04 Profilering provincie Drenthe	45.811	150.000	150.000	0	0
P1.05 Digitale ontsluiting informatie: project Burger en provincie	120.085	350.000	350.000	106.956	200.000
Totaal prioriteiten	171.966	725.000	915.000	110.351	304.000

Programma 1. De provincie doét er toe!

	Product/prioriteit	1	2	3	4	5
		Realisatie 2007	Primitieve begroting 2008	Begroting 2008 na wijziging	Realisatie 2008	Verwachte resultaten 2008
Lasten	Prioriteiten	171.966	725.000	915.000	110.351	304.000
	P-1.0 Provinciale staten	699.854	946.226	837.240	626.044	794.310
	P-1.1 Bestuurlijke aangelegenheden	395.663	435.814	489.392	156.689	411.364
	P-1.2 Interprovinciale samenwerking	1.137.948	1.282.000	1.286.500	1.177.820	1.286.500
	P-1.3 Openbare orde en veiligheid	55.248	139.456	139.456	33.405	139.456
	Apparaatskosten	7.289.147	0	0	0	0
	Totaal	9.749.826	3.528.496	3.667.588	2.104.309	2.935.630
Baten	Prioriteiten	0	0	0	0	0
	P-1.0 Provinciale staten	0	0	0	0	0
	P-1.1 Bestuurlijke aangelegenheden	1.600	12.000	12.000	1.164	12.000
	P-1.2 Interprovinciale samenwerking	2.750	0	0	0	0
	P-1.3 Openbare orde en veiligheid	0	0	0	0	0
	Totaal	4.350	12.000	12.000	1.164	12.000
Saldo		9.745.476	3.516.496	3.655.588	2.103.145	2.923.630

Financieel overzicht prioriteiten

Programma 2. Samenleving met samenhang	1 Realisatie 2007	2 Primitieve begroting 2008	3 Begroting 2008 na wijziging	4 Realisatie 2008	5 Verwacht resultaat 2008
P2.01 Kansen voor jeugd en gezin	0	700.000	944.000	334.000	944.000
P2.03 Kansen voor onderwijs: aanpak Voortijdig Schoolverlaten	0	372.000	372.000	265.119	372.000
P2.04 Kansen voor welzijn en zorg: sociale samenhang en participatie	36.235	465.000	800.765	292.705	800.765
P2.05 Kansen voor "7 tot 7"diensten- en voorzieningen- programma in Drentse gemeenten	0	465.000	465.000	320.000	465.000
P2.06 Kansen voor Sport: Drenthe profilering als sportprovincie	0	558.000	771.000	263.717	771.000
P2.07 Versterken culturele infrastructuur Drenthe	316.000	221.000	232.000	250.160	2.632.000
P2.09 Behoud en ontwikkelen cultureel erfgoed	0	195.000	0	0	0
Totaal prioriteiten	352.235	2.976.000	3.584.765	1.725.701	5.984.765

Programma 2. Samenleving met samenhang

	Product/prioriteit	1 Realisatie 2007	2 Primitieve begroting 2008	3 Begroting 2008 na wijziging	4 Realisatie 2008	5 Verwachte resultaten 2008
Lasten	Prioriteiten	352.235	2.976.000	3.584.765	1.725.701	5.984.765
	P-2.0 Ontwikkeling CWZ-beleid	-30.731	128.695	128.695	107.671	133.795
	P-2.1 Opgroeien (jeugdzorg)	32.620.711	30.322.023	31.875.051	31.838.274	31.875.051
	P-2.2 Werken en leren	440.606	157.000	277.772	198.283	277.772
	P-2.3 Wonen en leefomgeving	1.601.952	692.504	1.215.109	515.400	1.315.109
	P-2.4 Participatie	5.340.135	4.431.479	4.714.082	4.208.708	4.714.082
	P-2.5 Parels van Drenthe	21.373.001	20.888.976	21.708.013	20.498.596	21.603.013
	Apparaatskosten	2.449.555	0	0	0	0
	Totaal	64.147.463	59.596.677	63.503.487	59.092.632	65.903.587
Baten	Prioriteiten	0	0	0	0	0
	P-2.0 Ontwikkeling CWZ-beleid	833	0	0	0	0
	P-2.1 Opgroeien (jeugdzorg)	31.719.671	29.915.065	31.371.115	30.178.894	31.371.115
	P-2.2 Werken en leren	0	0	0	0	0
	P-2.3 Wonen en leefomgeving	401.542	1.800	401.132	399.332	501.132
	P-2.4 Participatie	113.455	0	0	4.040	0
	P-2.5 Parels van Drenthe	3.328.288	1.661.255	2.549.468	1.912.700	2.355.028
	Totaal	35.563.788	31.578.120	34.321.715	32.494.966	34.227.275
Saldo		28.583.675	28.018.557	29.181.772	26.597.666	31.676.312

Financieel overzicht prioriteiten

Programma 3. Ruimte en bereikbaarheid	1 Realisatie 2007	2 Primitieve begroting 2008	3 Begroting 2008 na wijziging	4 Realisatie 2008	5 Verwacht resultaat 2008
P3.02 Tegengaan (verdere) verrommeling landschap	14.700	604.500	604.500	32.789	204.500
Totaal prioriteiten	14.700	604.500	604.500	32.789	204.500

Programma 3. Ruimte en bereikbaarheid

	Product/prioriteit	1 Realisatie 2007	2 Primitieve begroting 2008	3 Begroting 2008 na wijziging	4 Realisatie 2008	5 Verwachte resultaten 2008
Lasten	Prioriteiten	14.700	604.500	604.500	32.789	204.500
	P-3.0 Verkeer	20.989.565	24.704.920	26.054.420	17.197.828	22.945.683
	P-3.1 Beheer en onderhoud wegen	11.421.867	9.860.410	10.963.929	3.748.584	10.138.929
	P-3.2 Beheer en onderhoud vaarwegen	9.896.631	5.853.401	14.971.294	6.219.026	15.081.294
	P-3.3 Vervoer	29.890.008	18.877.334	27.859.334	21.116.025	24.862.998
	P-3.4 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	1.428.222	1.521.613	2.056.613	1.842.190	2.131.590
	P-3.5 Stedelijke ontwikkeling	7.002.515	3.087.794	3.446.202	670.902	3.698.946
	Apparaatskosten	12.188.674	0	0	0	0
	Totaal	92.832.182	64.509.972	85.956.292	50.827.343	79.063.940
Baten	Prioriteiten	0	0	0	0	0
	P-3.0 Verkeer	7.452.722	18.323.558	7.873.725	19.718.975	7.824.988
	P-3.1 Beheer en onderhoud wegen	1.721.261	48.720	81.275	383.404	456.275
	P-3.2 Beheer en onderhoud vaarwegen	6.456.386	4.752.256	9.770.400	8.563.710	10.070.400
	P-3.3 Vervoer	29.262.428	18.480.000	27.302.000	25.525.000	24.355.664
	P-3.4 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	22.383	0	0	0	0
	P-3.5 Stedelijke ontwikkeling	4.692.230	3.055.178	3.413.586	2.205.063	3.104.440
	Totaal	49.607.410	44.659.712	48.440.986	56.396.152	45.811.767
Saldo		43.224.772	19.850.260	37.515.306	-5.568.808	33.252.173

Financieel overzicht prioriteiten

Programma 4 Kennis wérkt	1	2	3	4	5
	Realisatie 2007	Primitieve begroting 2008	Begroting 2008 na wijziging	Realisatie 2008	Verwacht resultaat 2008
P4.02 Kennisontwikkeling en goede aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt	0	1.210.000	1.210.000	86.295	1.210.000
P4.03 Profileren Drenthe in Noordelijke Ontwikkelingsas	0	176.000	25.000	0	25.000
P4.04 Structuurversterking recreatie en (zorg)toerisme	0	120.000	120.000	70.923	120.000
Totaal prioriteiten	0	1.506.000	1.355.000	157.218	1.355.000

Programma 4 Kennis wérkt

	Product/prioriteit	1	2	3	4	5
		Realisatie 2007	Primitieve begroting 2008	Begroting 2008 na wijziging	Realisatie 2008	Verwachte resultaten 2008
Lasten	Prioriteiten	0	1.506.000	1.355.000	157.396	1.355.000
	P-4.0 Economie	6.155.179	2.791.646	9.499.663	1.127.291	12.477.185
	P-4.1 Toerisme en recreatie	2.031.822	1.515.860	1.988.934	1.987.474	2.029.178
	P-4.2 Landbouw	175.927	180.000	163.047	163.047	163.047
	Apparaatskosten	3.040.625	0	0	0	0
	Totaal	11.403.553	5.993.506	13.006.644	3.435.208	16.024.410
Baten	Prioriteiten	0	0	0	0	0
	P-4.0 Economie	31.220.364	7.328.670	9.676.670	9.138.858	9.703.526
	P-4.1 Toerisme en recreatie	205.343	0	0	0	0
	P-4.2 Landbouw	2.958	0	0	0	0
	Totaal	31.428.666	7.328.670	9.676.670	9.138.858	9.703.526
Saldo		-20.025.112	-1.335.164	3.329.974	-5.703.651	6.320.884

Financieel overzicht prioriteiten

Programma 5. Leefomgeving	1	2	3	4	5
	Realisatie 2007	Primitieve begroting 2008	Begroting 2008 na wijziging	Realisatie 2008	Verwacht resultaat 2008
P5.01 Opgaven voor wateroverlast en watertekort, realisatie waterwinbergingsgebieden en combineren "	0	50.000	50.000	0	30.000
P5.02 Grote stap zetten in bestrijding van verdroging in gebieden met hoogste prioriteit	0	93.000	93.000	0	93.000
P5.07 Actualisering bodemkaart	0	125.000	125.000	0	0
P5.08 Samenwerking met Drentse steden en bevorderen schone en sociaal veilige leefomgeving	0	100.000	100.000	0	100.000
P5.09 Terugdringen uitstoot ammoniak bij EHS	0	569.000	569.000	24.750	569.000
P5.10 Terugdringen milieudruk bestrijdingsmiddelen in grondwater	25.000	25.000	25.000	0	25.000
P5.11 Taakstelling waterbedrijven	0	500.000	500.000	0	0
P5.12 Impuls voor duurzame kwaliteit leefomgeving	0	230.000	230.000	93.106	150.000
P5.13 Uitwerking klimaat en energiebeleid	137.086	250.000	2.250.000	475.632	2.250.000
P5.14 Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit	0	75.000	75.000	0	0
P5.15 Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid	0	150.000	150.000	101	150.000
P5.16 Inpassing veranderende EU- en nationale wetgeving	140.946	292.100	384.600	261.240	504.600
P5.18 Uitwerken aanbevelingen symposium "Samen werken aan natuur en landschap in Drenthe"	0	186.000	186.000	77.548	146.000
P5.19 Versnelde aankoop en inrichting van Ecologische Hoofdstructuur	0	112.500	112.500	0	112.500
P5.20 Koppeling realisatie EHS en maatregelen klimaatbeleid	0	350.000	350.000	350.000	350.000
P5.21 Ontwikkeling natuurgebied LOFAR	0	0	2.750.000	2.750.000	2.750.000
P5.23 Vitaal Platteland	0	500.000	1.000.000	-4.553	600.000
P5.24 Herijking ontwikkelingsperspectief Veenkoloniën	0	150.000	190.000	150.069	190.000
Totaal prioriteiten	303.032	3.757.600	9.140.100	4.177.894	8.020.100

Programma 5. Leefomgeving

		1	2	3	4	5
	Product/prioriteit	Realisatie 2007	Primitieve begroting 2008	Begroting 2008 na wijziging	Realisatie 2008	Verwachte resultaten 2008
Lasten	Prioriteiten	303.032	3.757.600	9.140.100	4.177.894	8.020.100
	P-5.0 Waterhuishouding	1.302.371	1.839.406	1.824.006	699.397	1.948.412
	P-5.1 Milieubeleid	1.842.746	1.044.250	1.139.550	1.371.073	1.139.550
	P-5.2 Bodem	3.057.241	4.114.464	5.001.270	3.390.938	5.136.399
	P-5.3 Vergunningverlening	1.096.884	318.520	358.520	-200.246	304.440
	P-5.4 Handhaving	191.550	175.750	228.250	40.241	228.250
	P-5.5 Natuur en Landschap	4.942.732	2.497.433	2.662.143	2.425.924	3.722.670
	P-5.6 Plattelandsontwikkeling (pMJP)	26.010.233	50.480.695	51.172.903	13.557.529	30.254.904
	Apparaatskosten	15.746.830	0	0	0	0
	Totaal	54.493.618	64.228.118	71.526.742	25.462.748	50.754.725
Baten	Prioriteiten	0	0	0	0	0
	P-5.0 Waterhuishouding	721.242	746.135	746.135	499.821	735.000
	P-5.1 Milieubeleid	16.228	0	0	22.916	21.583
	P-5.2 Bodem	2.562.812	4.367.177	4.730.728	2.414.197	4.354.679
	P-5.3 Vergunningverlening	522.396	358.378	398.378	40.000	353.000
	P-5.4 Handhaving	62.105	0	17.850	22.750	17.850
	P-5.5 Natuur en Landschap	3.344.579	43.650	693.650	694.600	716.983
	P-5.6 Plattelandsontwikkeling (pMJP)	23.744.402	44.329.656	44.300.446	1.763.812	27.172.392
	Totaal	30.973.764	49.844.996	50.887.187	5.458.096	33.371.487
Saldo		23.519.854	14.383.122	20.639.555	20.004.652	17.383.238

Financieel overzicht prioriteiten

Programma 6. Middelen	1	2	3	4	5
	Realisatie 2007	Primitieve begroting 2008	Begroting 2008 na wijziging	Realisatie 2008	Verwacht resultaat 2008
P6.01 Organisatieontwikkeling	1.078.038	2.500.000	5.371.962	874.028	4.571.962
P6.02 Digitalisering	366.297	1.050.000	1.368.264	237.832	468.264
P6.04 Proceskosten	50.000	1.850.000	1.850.000	460.628	1.675.000
Totaal prioriteiten	1.494.335	5.400.000	8.590.226	1.572.488	6.715.226

Programma 6. Middelen

	Product/prioriteit	1	2	3	4	5
		Realisatie 2007	Primitieve begroting 2008	Begroting 2008 na wijziging	Realisatie 2008	Verwachte resultaten 2008
Lasten	Prioriteiten	1.494.335	5.400.000	8.590.226	1.572.488	6.715.226
	P-6.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	2.730.779	1.788.171	5.527.650	5.063.633	5.527.650
	P-6.1 Reserve mutaties	60.979.713	10.719.478	53.887.904	53.633.204	64.309.811
	Apparaatskosten	415.558	46.388.212	46.452.244	0	44.923.340
	Totaal	65.620.386	64.295.861	114.458.024	60.269.325	121.476.027
Baten	Prioriteiten	0	0	0	0	0
	P-6.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	120.706.592	115.442.235	124.703.912	79.031.160	125.854.067
	P-6.1 Reserve mutaties	46.326.252	13.286.897	84.076.307	84.076.307	87.178.197
	Totaal	167.032.844	128.729.132	208.780.219	163.107.467	213.032.264
Saldo		-101.412.459	-64.433.271	-94.322.195	-102.838.141	-91.556.237